

«Vołosi» wywołali burzę w Równym

«Vołosi» зчинили бурю в Рівному

Na początek trochę informacji oficjalnych. Wieczorem 19 września w Rówieńskim Teatrze Muzyczno-Dramatycznym odbył się koncert kwintetu smyczkowego «Vołosi». Wydarzenie, które objął patronatem Konsulat Generalny RP w Łucku, poświęcono setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Mniej więcej takimi słowami zwykle opisuje się podobne wydarzenia w gazetach. I dodaje się kilka zdjęć. Jednak w naszym przypadku podobna wiadomość nie wystarczy: zamiast «normalnego» koncertu polscy muzycy wywołali w rówieńskiej sali prawdziwą burzę.

Jako dziecko chodziłem do szkoły muzycznej. W sąsiedztwie mojego gabinetu, za ścianą, uczyli się początkujący skrzypkowie. Przeszywające dźwięki, uderzające podobnie do skrzywienia nienasmarowanych zawiasów drzwiowych, każdego mogły doprowadzić do furii. Miałem więc dość poważne powody, by szczerze znienawidzić skrzypce. Teraz, gdy minęły już lata, wiem, że oprócz skrzywienia moich sąsiadów w szkole muzycznej, istnieje twórczość Nicolò Paganiniego, Fritza Kreislera, Davida Ojstracha, Yehudiego Menuhina... Na koncert kwintetu «Vołosi» udałem się jednak bez żadnych specjalnych oczekiwań. Cóż, myślę, wyjdzie kilku facetów we frakach i muszkach, zagra na skrzypcach.

Nie było fraków. Muszek też. Były za to skrzypce i muzyka. Była to

prawdziwa niesamowita jazda. Urwane struny, dłonie gorące od oklasków i nawet złamany gryf skrzypiec. Była to uczciwa praca i niesfałszowane uczucia muzyków, wobec których publiczność nie może pozostać obojętna. Pisać o mieszance gatunków, doskonałym warsztacie muzycznym, wymieniać nazwiska artystów i tytuły utworów? Jaki to ma sens? Zainteresowani bez problemu znajdą te informacje w Internecie. Jednak nawet najlepsze filmy na YouTube nie są w stanie przekazać tego, co się działo w sali koncertowej.

A była prawie pełna. Wszyscy, którzy nie dostali się na koncert, powinni uważać: kto wie, być może «Vołosi» znów wpadną do Równego? A być może też do Łucka? Kwintet często bywa w trasach koncertowych. W swojej historii ma już występy we Francji, Belgii, Kanadzie, Norwegii, Słowenii, Włoszech, Gruzji... Po Równem zagrał w Użhorodzie, następnie udał się do Iwano-Frankiwsk, a potem do Korei Południowej.

Anatolij OLICH
Zdjęcia autora

Спочатку трохи офіційної інформації. Ввечері 19 вересня в Рівненському музично-драматичному театрі відбувся концерт струнного квінтету «Vołosi». Захід пройшов під патронатом Генерального консульства РП у Луцьку та був присвячений 100-річчю відновлення Польщею незалежності.

Приблизно такими словами зазвичай описують подібні події в газетах. Ще додають кілька фото для ілюстрацій. Проте в нашому випадку відбулися подібним повідомленням не вдається: замість «normalного» концерту польські музиканти зчинили в рівненській залі справжнісіньку бурю.

У дитинстві я ходив до музичної школи. По сусідству з моїм навчальним кабінетом, через стіну, займалися скрипалі-початківці. Пронизливі звуки, різуче подібні до рипіння незмащених дверей, які постійно лунали з-за тієї стіни, були здатні довести до сказу будького. Як розумієте, підстави щиро ненавидіти скрипку я мав досить вагомі. Тепер, коли пройшло трохи років, звісно, я знаю, що, крім скрипіння моїх сусідів по музшколі, існує творчість Ніколо Паганіні, Фріца Крейслера, Давида Ойстраха, Ігуді Менухіна... Але, йдучи на концерт квінтету «Vołosi», особливо очікувань я не мав. Ну, думаю, вийдуть кілька чоловіків у фраках, із метеликами і гратимуть музику на скрипках.

Фраків не було. Метеликів теж. Проте були скрипки і музика. Ще був справжній, просто неймовірний драйв. Порвані струни, долони, що пашіли від аплодисментів, і навіть зламані гриф скрипки. Були чесна праця і невідомі почуття музикантів, а публіку це не може залишити байдужою. Розповідали про мікс жанрів, майстерність виконання, перераховували прізвища музикантів і назви композицій? Який у тому сенс? Усе це можна знайти за бажання в Інтернеті. Проте навіть найкращі відеоролики в YouTube не здатні передати того, що відбувалося в концертній залі.

А вона була майже щерть заповнена. Усі, хто не потрапив на концерт, пильнуйте: хтозна, може «Vołosi» знову заглянуть до Рівного? Чи навіть до Луцька? Квінтет активно гастролює. На їхньому рахунку виступи у Франції, Бельгії, Канаді, Норвегії, Словенії, Італії, Грузії та ін. Після Рівного вони грали в Ужгороді, Івано-Франківську, а далі в Південній Кореї.

Анатолій ОЛІХ
Фото автора

Луцькі школярі зустрілися з Йоанною Ягелло

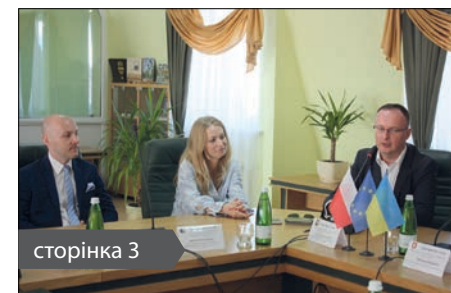
Łucy uczniowie spotkali się z Joanną Jagiełło

сторінка 2

1,676 млн євро на пам'ятки Луцька й Любліна

1,676 mln euro na zabytki w Łucku i w Lublinie

сторінка 3

Ким був Щенни Понятовський?

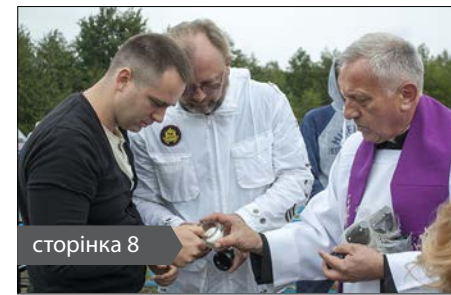
Kim był Szczeny Poniatowski?

сторінка 4

У Мельниках вшанували пам'ять солдатів КОП

W Mielnikach uczczono pamięć żołnierzy KOP

сторінка 8

Змагання зі спідвею у сторіччя Незалежності

Turniej żużlowy w 100-lecie Niepodległości

сторінка 11

Spotkanie z Joanną Jagiełło

Зустріч із Йоанною Ягелло

23 września w Wołyńskiej Obwodowej Bibliotece dla Dzieci i Młodzieży na Skype odbyło się spotkanie z polską pisarką Joanną Jagiełło.

23 вересня у Волинській обласній бібліотеці для юнацтва відбулася скайп-зустріч із польською письменницею Йоанною Ягелло.

Popularne powieści dla młodzieży Joanny Jagiełło, m.in. «Kawa z kardamonem», «Czekolada z chili», «Tiramisu z truskawkami» ujrzały światło dzienne w 2011, 2013 i 2016 roku. Na język ukraiński zostały przetłumaczone przez Bożenę Antoniak. Przekłady te ukazały się w lwowskim wydawnictwie «Urbino».

Na Ukrainie powieść «Kawa z kardamonem» jest lekturą szkolną w dziesiątej klasie i na spotkanie z polską powieściopisarką przyszli właśnie uczniowie dziesiątej klasy Gimnazjum nr 18 w Łucku. Rozmowa prowadzona była po angielsku, co umożliwiło nie tylko zapoznanie się z autorką i jej twórczością, ale również doskonalenie swoich umiejętności językowych.

Uczestnicy spotkania zadawali dużo pytań. Gimnazjaliści interesowali się m.in. tym, co uwielbia czytać Joanna Jagiełło, czy własne książki ilustruje samodzielnie i co pomaga jej tworzyć nowe postacie. Pojawili się również pytania o życie, podróżach, inspiracjach, pasjach, doświadczeniach, filmach i książkach o nastolatkach i dla nastolatków, o prozie i poezji, o zawodzie pisarza i opinii pisarki na temat ukraińskiej literatury. Joanna Jagiełło poprosiła zgromadzonych na sali, aby polecieli jej do przeczytania książki ukraińskich autorów. Na prośbę uczniów dała także kilka rad tym, którzy chcą zostać pisarzami. Natomiast dyrektor Ała Jefremowa powiedziała polskiej autorce, że jej książki cieszą się w bibliotece ogromnym zainteresowaniem.

Spotkanie zostało zorganizowane z inicjatywy nauczycieli Gimnazjum nr 18. Razem z pracownikami biblioteki ułożyli oni listę pisarzy, z którymi chcieliby się spotkać. Joanna Jagiełło była pierwszą autorką, z którą zorganizowano na Skype takie spotkanie. Nad wszystkim czuwała główny metodyk biblioteki Oksana Romaniuk. Jak zaznaczyli pracownicy placówki, takie spotkania powinny się odbywać w bibliotece, ponieważ pozwoli to na zwiększenie grona zainteresowanych.

Po spotkaniu uczniowie i nauczyciele wymienili się wrażeniami z wydarzenia. Podkreślili, że zachwyciła ich otwartość rozmówczyni oraz to, że, mimo iż nie są przyzwyczajeni do takiej formy spotkania, bardzo im się spodobało, że mieli możliwość porozmawiać z literatką.

Nauczycielki literatury światowej Gimnazjum nr 18 w Łucku Iryna Rudź i Wiktoria Palij podkreśliły, że książki Joanny Jagiełło lubią czytać nie tylko uczniowie, ale również ich rodzice, ponieważ pomagają im lepiej zrozumieć świat swoich dzieci-nastolatków.

Natalia DENYSIUK
Foto autorki

Prusnutni aktywno ставили запитання співрозмовниці. Гімназисти цікавилися тим, яких авторів полюбляє читати Йоанна Ягелло, чи вона сама ілюструє власні книги та що допомагає їй створювати нові образи. Запитували також про життя, подорожі, натхнення, хобі, досвід, фільми та книги про підлітків і для підлітків, прозу та поезію, професію письменника та її бачення української літератури. Йоанна Ягелло попросила присутніх порекомендувати їй книги українських авторів для прочитання та на прохання учнів дала кілька порад тим, хто хоче стати письменником. Натомість директорка бібліотеки Алла Єфремова розповіла польській авторці, що в бібліотеці помітно велике зацікавлення читачів її книгами.

Ініціаторами зустрічі стали вчителі гімназії № 18. Вони узгодили з працівниками бібліотеки список письменників, із котрими хотіли би поспілкуватися. Йоанна Ягелло стала першою, з ким вдалося провести скайп-зустріч. Опікувалася заходом головний методист бібліотеки Оксана Романюк. Як зазначили працівники бібліотеки, такі заходи важливо проводити не в школі, а саме в книгозбірні, оскільки це дозволяє розширити коло зацікавлених.

Після зустрічі учні та вчителі емоційно ділилися враженнями. Вони відзначили відкритість співрозмовниці та те, що формат зустрічі був для них дещо незвичним, але можливість поспілкуватися з літераторкою їх захопила.

Учительки зарубіжної літератури Луцької гімназії № 18 Ірина Рудь та Вікторія Палій підкреслили, що книги Йоанни Ягелло полюбляють не лише учні, а й батьки, адже вони дозволяють їм краще зрозуміти світ своїх дітей-підлітків.

Наталія ДЕНИСЮК
Фото авторки

Популярні підліткові романи Йоанни Ягелло, зокрема такі, як «Кава з кардамоном», «Шоколад із чилі» та «Тiramisu з полуницями», побачили світ у 2011, 2013 та 2016 р. відповідно. Українською мовою ці твори вийшли у львівському видавництві «Urbino» в перекладі Божени Антоняк.

В українській школі роман «Кава з кардамоном» рекомендовано для прочитання в 10 класі, й на зустріч із письменницею прийшли саме десятикласники Луцької гімназії № 18. Із письменницею вони спілкувалися англійською, що дало їм можливість не тільки познайомитися з нею, пізнати її творчістю, а ще й попрактикувати іноземну мову.

Мłodzież uczyła się pisać projekty

20 września w Polonijnym Stowarzyszeniu Kulturalno-Oświatowym w Tarnopolu odbyły się warsztaty na temat pisania projektów rozwojowych. Wzięła w nich udział młodzież polskiego pochodzenia z Tarnopola i Czortkowa.

Szkolenia «Nauka pisania wniosków o finansowanie projektów rozwojowych» przeprowadziła Daryna Zarzycka, dyrektor w «Educational Center for Human Rights in Lviv». Celem projektu jest przekazanie zainteresowanej młodzieży wiedzy na temat pisania projektów rozwojowych oraz pomoc w tworzeniu własnych projektów i ich realizacji. Uczestnicy wydarzenia zapoznali się m. in. z architekturą projektu, z współgraniem celów donora i beneficjenta, przeanalizowali przykładowe budżety, znaleźli w nich błędy oraz je poprawili.

Następnie do 27 września uczestnicy warsztatów pracując w małych grupach ćwiczyli pod kierownictwem trenera pracę nad własnymi projektami. Najlepsze z nich zostaną zrealizowane w 2019 r.

Projekt został dofinansowany ze środków Sejmu i Senatu RP za pośrednictwem Fundacji «Pomoc Polakom na Wschodzie».

Maryna WOJNOWA,
Polonijne Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe
w Tarnopolu
Foto udostępniła autorka

Молодь вчилася писати проекти

20 вересня в Тернопільському культурно-просвітницькому полонійному товаристві відбувся тренінг із написання проектів розвитку. У них взяла участь молодь польського походження з Тернополя та Чорткова.

Тренінг «Написання подань про фінансування проектів розвитку» провела директорка «Educational Center for Human Rights in Lviv» Дарина Заржицька. Мета проекту – ознайомлення активної молоді з особливостями написання проектів розвитку, а також допомога у творенні власних проектів та їх реалізації. Учасники цієї події ознайомилися з архітектурою проекту, відповідістю завдань донора завданням бенефіціара, проаналізували приклади бюджетів, знайшли в них неточності та виправили їх.

До 27 вересня учасники майстер-класів у малих групах працювали під керівництвом тренера над власними проектами. Найкращі з них реалізують у 2019 р.

Проект дофінансований Сеймом та Сенатом RP за посередництвам фонду «Допомога полякам на Сході».

Марина ВОЙНОВА,
Тернопільське культурно-просвітницьке
полонійне товариство
Фото надала авторка

Łuck i Lublin odnowią zabytki historii

Луцьк і Люблін відновлюватимуть пам'ятки історії

W ciągu dwóch lat w Łucku mają zostać odnowione Wieża Czartoryskich i Klasztor Jezuitów z piwnicami. W Lublinie natomiast planowana jest renowacja Baszty Gotyckiej. Wykonanie tych prac odbędzie się w ramach projektu «Nowe życie starego miasta: rewitalizacja zabytków dziedzictwa historycznego i kulturalnego w Łucku i Lublinie» na podstawie Programu Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020.

Упродовж двох років у Луцьку мають відновити вежу Чарторийських і монастир єзуїтів із підвалами. Натомість у Любліні планують реконструювати Готичну вежу. Ці роботи передбачені проектом «Нове життя старого міста: ревіталізація пам'яток історико-культурної спадщини Луцька та Любліна», який реалізують у рамках Програми транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2014-2020.

Wspólna konferencja prasowa z udziałem przedstawicieli Łuckiej Rady Miejskiej i Urzędu Miasta Lublin, na której zostały omówione kluczowe punkty projektu, odbyła się 13 września w siedzibie Centrum Świadczenia Usług Administracyjnych w Łucku.

Budżet projektu wynosi 1,676 mln euro, z których Łuck otrzyma 1,034 mln. Za te fundusze planuje się nie tylko przeprowadzenie renowacji, lecz również adaptację pomieszczeń na wystawy i zorganizowanie szeregu wydarzeń w celu popularyzacji wyżej wymienionych zabytków dziedzictwa historycznego i kulturalnego.

«Ten projekt jest bardzo ważny dla obu miast. Ostatnio Łuck poświęca dużo uwagi atrakcyjności turystycznej, organizujemy wiele wydarzeń promujących nasze obiekty historyczne. Niedawne obchody Dnia Miasta pokazały, że nasza historia, nasze zabytki, nasze osiągnięcia historyczne wywołują zainteresowanie wśród mieszkańców i gości naszego miasta. Symboliczne jest to, że grant wygrały dwa miasta partnerskie, Łuck i Lublin, które bardzo ściśle współpracują, mają dużo podobieństw, lecz każde z nich, oczywiście, ma swój wizerunek, swój charakter i swoją historię. Jednoczy nas jednak wiele wydarzeń w przeszłości, łączy nas teraźniejszość, i niewątpliwie, będzie łączyć przyszłość. Symboliczne jest i to, że będziemy odnawiać właśnie te zabytki historyczne, które stanowią naszą wspólną historię. Wieża Czartoryskich z obronnym murem i Klasztor Jezuitów z piwnicami to obiekty, które po renowacji będą przyciągać turystów i mieszkańców Łucka. Otwieramy jeszcze jedną stronę naszej bogatej i wspaniałej historii, która jest dla nas przykładem. Tworząc teraźniejszość, kreujemy również przyszłość, dlatego należy rewitalizować te osiągnięcia, które już mamy i tworzyć nowe po to, by było czym się szcycić naszym potomkom» – powiedział Hryhorij Pustowit, pełniący obowiązki mera miasta Łucka. Wyraził także swoje przekonanie, że polsko-ukraińska współpraca w ramach projektu zaowocuje pozytywnymi rezultatami.

Dyrektor Wydziału Projektów Nieinwestycyjnych Urzędu Miasta Lublin Krzysztof Łątka zwrócił uwagę na to, że Łuck, w porównaniu do innych miast ukraińskich, na przykład takich jak Dniepr, Charków czy Krzywy Róg, umie pracować z grantami.

«Turystyka w Lublinie i Łucku rozwija się, i dla nas oczywiście jest to również bardzo ważny projekt. W ciągu ostatnich lat właśnie dzięki dotacjom europejskim potrafiliśmy lepiej uporządkować nasze Stare Miasto. Teraz już widzimy rezultaty, czego życzymy również miastu Łuck, ponieważ można

czekać na różnych inwestorów, którzy będą stwarzać nowe miejsca pracy, a można po prostu zorganizować takie turystyczne środowisko, do którego zechcą przyjeżdżać ludzie, żeby poczuć klimat i emocje miasta» – zaznaczył Krzysztof Łątka. Zwrócił również uwagę na czas realizacji wspólnego polsko-ukraińskiego przedsięwzięcia: w przyszłym roku obchodzone będzie 450-lecie zawarcia Unii Lubelskiej, na skutek której «byliśmy jednym państwem, a teraz znowu chcemy być razem – w Unii Europejskiej». Według niego, wspólny projekt to nie tylko instrument dobrosąsiedzkiej polityki, lecz również okazja dla Ukrainy do zademonstrowania Unii Europejskiej swojego stanowiska.

Kierownik Wydziału Turystyki i Promocji Rady Miasta Łuck Katarzyna Telipska przypomniała, że dwa lata temu właśnie ta instytucja była pomysłodawcą odnowienia zabytków, co zaowocowało wkrótce wspólnym projektem. «Stare Miasto to serce Łucka. Jednak turyści, którzy przyjeżdżają do nas, odwiedzają miasto przeważnie z powodu Zamku Lubarta. Żeby chcieli tu zostać na dłużej, należy zwracać ich uwagę na inne obiekty. Wierzę, że dzięki odnowionym zabytkom ten projekt pozwoli wydłużyć czas pobytu gości w naszym mieście, a także zachować wspólną spuściznę historyczną i kulturalną» – podkreśliła Katarzyna Telipska.

Pod koniec spotkania Hryhorij Pustowit i Krzysztof Łątka podpisali umowę o partnerstwie Łucka i Lublina w ramach projektu «Nowe życie starego miasta: rewitalizacja zabytków dziedzictwa historycznego i kulturalnego w Łucku i Lublinie».

Olga SZERSZEN
Zdjęcia autorki

відновлювати ті здобутки, які в нас є, і створювати нові для того, щоб було чим пишатися нашим нащадкам», – сказав присутнім виконавчому повноважень Луцького міського голови Григорій Пустовіт. Він висловив впевненість у тому, що спільна польсько-українська робота в межах проекту принесе тільки позитивні результати.

Директор департаменту неінвестиційних проектів адміністрації міста Любліна Кшиштоф Лонтка звернув увагу на те, що Луцьк, порівняно з іншими українськими містами, наприклад із Дніпром, Харковом чи Кривим Рогом, уміє працювати з грантовими коштами.

«Туризм у Любліні та Луцьку розвивається, і для нас, звичайно, це також дуже важливий проект. Хоча протягом останніх років завдяки європейським коштам ми змогли краще впорядкувати наше Старе місто. І зараз ми вже бачимо результати, чого бажаємо також Луцьку, тому що можна чекати на різних інвесторів, які створюватимуть нові робочі місця, а можна просто облаштувати таке туристичне середовище, до якого захочуть приїжджати люди, аби відчути енергетику та емоції міста», – зазначив Кшиштоф Лонтка і додав, що цікавим є час реалізації спільного польсько-українського проекту. Так, наступного року відзначатимуть 450-річчя підписання Люблінської унії, унаслідок чого «нас об'єднали в одну державу; зараз ми також прагнемо бути разом – у Європейському Союзі». Як наголосив посадовець, спільний проект – це не тільки інструмент політики добросусідства, а й нагода для України продемонструвати Євроспільноті свою позицію.

Зі свого боку керівниця управління туризму та промоції Луцька Катерина Теліпська нагадала, що саме ця інституція два роки тому висунула ідею про відновлення пам'яток, яка лягла в основу спільного проекту. «Старе місто – це серце Луцька. Але туристи, які приїжджають до нас, відвідують місто переважно через замок Любарта. Аби вони залишалися на довший проміжок часу, потрібно привертати їхню увагу іншими об'єктами. Я вірю, що завдяки відновленим пам'яткам цей проект дозволить збільшити час перебування гостей у нашому місті, а також зберегти спільні історико-культурні пам'ятки», – підкреслила Катерина Теліпська.

На завершення зустрічі Григорій Пустовіт і Кшиштоф Лонтка підписали угоду про партнерство Луцька й Любліна в рамках проекту «Нове життя старого міста: ревіталізація пам'яток історико-культурної спадщини Луцька та Любліна».

Ольга ШЕРШЕНЬ
Фото авторки

Informacja wołyńska Волинська інформація

204. Sewastopolska Brygada Lotnictwa Taktycznego imienia Oлександра Pokryszkina przybyła na miejsce stałej dyslokacji do Łucka.

.....

На місце постійної дислокації в Луцьк прибула 204-та севастопольська бригада тактичної авіації імені Олександра Покришкіна.

Do zbiorów Wołyńskiego Muzeum Krajoznawczego trafił fortepian austriackiej firmy «Gebrüder Stingl» wyprodukowany w Wiedniu w latach 1909-1910 oraz firmowe krzesło.

.....

Піаніно австрійської фірми «Gebrüder Stingl», вироблене в 1909-1910 рр. у Відні, із фірмовим стільцем до нього передали Волинському краєзнавчому музею.

W Lubieszowie zostanie odnowiony park z XVIII w. Zostanie m.in. odbudowana dawna brama wejściowa.

.....

У Любешові відновлять парк XVIII ст. Йдеться, зокрема, про реконструкцію старовинної вхідної арки.

W Łucku odbyło się Międzynarodowe Inwestycyjne Forum Biznesowe Wołyń-Inwest 2018.

.....

У Луцьку відбувся Міжнародний інвестиційний бізнес-форум «Волинь-Інвест 2018».

Sportowcy z Ukrainy, Białorusi i Polski wzięli udział w wyścigu szosowym dla kombatantów i miłośników sportu, który odbył się na trasie Zwierów-Strumiwka.

.....

Sportowcy z Ukrainy, Białorusi i Polacji wzięli udział w велосипедній гонці на шосе серед ветеранів і широких верств населення, яка пройшла на трасі Звірів-Струмівка.

Siedem wsi w rejonie iwanińskim pozostaje nieskomunikowanych z większymi miejscowościami.

.....

Сім сіл Іваничівського району на Волині не забезпечені транспортним сполученням.

Szczęśny Poniatowski – wołyński działacz społeczny i polityczny

Щенсни Понятовський – волинський громадський і політичний діяч

W poprzednim numerze naszej gazety w tekście o Wołyńskiej Wystawie Rolniczo-Przemysłowej krajoznawca Wiktor Litewczuk, opowiadając o targach ją poprzedzających, wspominał o pierwszej takiej wystawie w Łucku, która odbyła się w 1908 r. Jednym z jej inicjatorów był Szczęśny Leon Poniatowski, którego postać chcemy przybliżyć naszym Czytelnikom.

У минулому номері нашого видання краєзнавець Віктор Літевчук у тексті про Волинську промислово-сільськогосподарську виставку, описуючи її передісторію, згадав про першу таку виставку в Луцьку, що відбулася 1908 р. Одним з ініціаторів її проведення був Щенсни-Леон Понятовський, із біографією якого ми хочемо ознайомити наших читачів.

Na początku XX wieku Szczęśny Poniatowski był prezesem Towarzystwa Rolniczego w Łucku. Był on także siostrzeńcem arcybiskupa Zygmunta Szczęśnego Felińskiego, świętego Kościoła Katolickiego, którego wspomnienie przypada na 17 września. Wydaje się, że tak rzadkie imię – Szczęśny – nasz bohater dostał na cześć swojego słynnego wuja.

Szczęśny Leon Poniatowski urodził się 22 kwietnia 1857 r. w rodzinie Adama Poniatowskiego i Zofii Felińskiej w Cepcewiczach w powiecie łuckim (obecnie Cepcewicz w rejonie sarnieńskim w obwodzie rówieńskim). Wioska położona jest na prawym brzegu rzeki Horyń, nie należy jej mylić z Cepcewiczami Wielkimi, które znajdują się na lewym brzegu.

W 1864 r. za udział w powstaniu styczniowym ojciec Adama został zesłany na Syberię, a majątek rodziny skonfiskowany. Przez pewien czas wychowywał się u krewnych: Felińskich i Wydźgów. Często musiał się przeprowadzać. Szczęśny uczył się w gimnazjum w Warszawie, a od 1874 r. także w gimnazjum w rosyjskim Jarosławiu, gdzie po śmierci ojca opiekował się nim wujek arcybiskup Zygmunt Szczęśny Feliński. Po otrzymaniu w 1879 r. we Włodzimierzu świadectwa maturalnego Szczęśny Poniatowski wstąpił na Wydział Prawa Uniwersytetu w Petersburgu, który ukończył w 1883 r. ze srebrnym medalem. Rezygnując z możliwości kontynuowania kariery naukowej na tej uczelni, podjął praktykę prawniczą, a w 1897 r. przeniósł się do majątku w Cepcewiczach, który wówczas został już przywrócony właścicielom.

Szczęśny Leon Poniatowski był dobrym gospodarzem, wołyńskie majątki kwitły w jego rękach. Jednak największy ślad w historii Wołynia pozostawił jako działacz społeczny i polityczny. W pierwszej dekadzie XX wieku Poniatowski był jednym z inicjatorów powstania w Łucku Banku Polskiego i Towarzystwa Rolniczego, któremu przez wiele lat przewodniczył. W 1903 r. wspólnie z Włodzimierzem Grocholskim, Tomaszem Michałowskim i innymi założył organizację podziemną «Zrzeszenie», której celem była ochrona interesów Polaków na Rusi, otwarcie tajnych szkół polskich i wprowadzanie polskich posłów do Dumy. Był także jednym z założycieli pisma «Dziennik Kijowski», w którym później publikował swoje teksty.

W 1906 r. Szczęśny Leon Poniatowski, Józef Potocki i Włodzimierz Grocholski zostali wybrani na posłów z Wołynia do I Dumy Państwowej. Zauważmy, że Szczęśny Poniatowski był jedynym Polakiem, który zasiadał w prezydium Dumy i piastował stanowisko wicesekretarza. W Dumie było dwie grupy polskich posłów, Poniatowski dołączył do Koła polskich posłów z Litwy i Rusi. Pracował w komisji rolnej, bronił interesów Polaków, którzy byli poddawani presji gospodarczej i politycznej ze strony Imperium Rosyjskiego.

Po rozwiązaniu Dumy powrócił do działalności społecznej. W tych latach, podczas reform stołypinińskich, organy samorządu terytorialnego – ziemstwa, które miały stać się narzędziem rusyfikacji – ze względu na przewagę Polaków w ziemstwach wołyńskich, przyczyniły się do znacznego rozwoju tych terenów. Poniatowski pracował w ziemstwie zarówno powiatowym jak i gubernialnym, w których poza członkostwem w kilku komisjach kierował Komisją ds. Komunikacji i Finansów. Dzięki jego inicjatywie na Wołyniu została rozbudowana sieć telefoniczna, wybudowano nowe drogi, zaczęto tworzyć szczegółową mapę regionu, w 1915 r. założono spółkę «Kamień», która rozpoczęła eksploata-

cję złóż mineralnych na Wołyniu. W tym okresie był też członkiem Rejonowego Komitetu Południowo-Zachodnich Kolei Żelaznych i Komisji dla Naprawy Ustroju Rolnego, należał do Towarzystwa dla Popierania Polskiej Nauki Rolnictwa, a także uczestniczył w tworzeniu spożywców w Cepcewiczach, przekazując na ten cel ziemię i dom, w którym później została utworzona szkoła.

Dzięki staraniom Poniatowskiego udało się zdobyć w 1913 r. 14 100 hektarów gruntów państwowych w pobliżu Sarn, gdzie na torfowisku Czemerne otwarto doświadczalną stację łąkowo-błotną. Instytucja ta zajmowała się niezwykle ważnymi dla Polesia zagadnieniami melioracji, ekologii i meteorologii. W czasie I wojny światowej Poniatowski zajmował się aprowizacją armii i był głównym pełnomocnikiem ds. opieki nad uchodźcami przy froncie południowo-zachodnim.

W 1917 r. Poniatowski prowadził nieoficjalne negocjacje w sprawie polskiej z przewodniczącym Dumy, Michaiłem Rodziankiem, brał także udział w spotkaniu z Aleksandrem Kiereńskim w Moskwie. Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę Poniatowski spędził trochę czasu w Warszawie, gdzie na zamówienie polskiej delegacji udającej się na konferencję paryską napisał referaty o bogactwach mineralnych i gorzelnictwie na Wołyniu.

W marcu 1919 r. osiadł we Włodzimierzu, gdzie pełnił funkcję prezesa Towarzystwa Pomocy Ofiarom Wojny. W 1920 r. został sędzią w Sądzie Okręgowym w Łucku, zaangażował się również w organizację polskiego wymiaru sprawiedliwości. W 1922 r. Szczęśny Poniatowski założył Towarzystwo Rolnicze w Sarnach. Przywrócił także działalność stacji badawczej, która wstrzymała prace z powodu wojny. W 1924 r. uruchomiono ją jako samodzielny Zakład Doświadczalny Uprawy Torfowisk. Do 1936 r. była ona największą placówką w Polsce zajmującą się badaniem uprawy i melioracji torfowisk, łąk i pastwisk. Na temat działalności zakładu Poniatowski pisał artykuły publikowane w «Gazecie Rolniczej».

W 1932 r. Poniatowski przeniósł się do rodzimych Cepcewiczów. Pomimo poważnego wieku nadal aktywnie angażował się w sprawy społeczne, a także w działalność charytatywną. W szczególności był kuratorem fundacji dla niepełnosprawnych oficerów i przekazał 100 hektarów własnej ziemi na rzecz osadników, dawnych żołnierzy Wojska Polskiego. Wiele ciekawych rzeczy można by było wyciągnąć ze wspomnień pisanych przez Szczęśnego Poniatowskiego w ostatnich latach, ale one, niestety, zaginęły bez śladu.

Szczęśny Leon Poniatowski zmarł 31 maja 1936 r. w Cepcewiczach. Pochowano go na cmentarzu parafialnym w Bereźnicy. Za zasługi dla Ojczyzny został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski i Medalem Niepodległości.

Anatolij OLIH

Tekst oparty jest na «Polskim Słowniku Biograficznym» i materiałach dostępnych w Internecie. Zdjęcie pochodzi z książki «Członkowie Dumy Państwowej. Pierwsza kadencja, 1906–1911». – Moskwa: Typ. Stow. I.D. Sytina, 1906.

Щенсни Понятовський на початку XX ст. головою Рільничого товариства в Луцьку. Ще одним приводом розповісти про цього діяча стало те, що він є племінником архієпископа Зигмунта-Щенського Фелінського, святого католицької Церкви, літургійний спомин якого відзначають 17 вересня. Здається, що таке рідкісне ім'я – Щенсни – наш герой отримав саме на честь свого знаменитого дядька.

Щенсни-Леон Понятовський народився 22 квітня 1857 р. у сім'ї Адама Понятовського та Зофії Фелінської в селі Цепцевичі Луцького повіту (зараз Цепцевичі Сарненського району Рівненської області). Село розташоване на правому березі Горині, його не треба плутати з Великими Цепцевичами, які знаходяться на лівому березі.

У 1864 р. за участь у Січневому повстанні батька Щенсного, Адама, заслали в Сибір, а маєток конфіскували. Хлопчину певний час виховували родичі Фелінські та Виджги, йому часто доводилося переїжджати. Після Варшави Щенсни з 1874 р. навчався у гімназії в російському Ярославлі, де по смерті батька ним опікувався дядько, архієпископ Зигмунт-Щенсни Фелінський. Отримавши в 1879 р. у Володимирі атестат зрілості, юнак вступив на юридичний факультет Петербурзького університету, який закінчив у 1883 р. зі срібною медаллю. Відмовившись від запрошення продовжувати наукову кар'єру в рідному виші, займався адвокатською практикою, а в 1897 р. повернувся до маєтку в Цепцевичах, який на той час уже повернули власникам.

Щенсни-Леон Понятовський був хорошим господарем, під його рукою волинські маєтки процвітали. Проте найбільший слід він залишив в історії Волині як громадський і політичний діяч. У 1900-х роках Понятовський був одним з ініціаторів утворення в Луцьку Банку польського та Рільничого товариства, яке очолював багато років. В 1903 р. разом із Владзімежом Грохольським, Томашем Міхаловським та іншими заснував підпільну організацію «Zrzeszenie», метою якої був захист інтересів поляків на Русі, відкриття таємних польських шкіл, а також введення польських депутатів у Думу. Був також одним із засновників часопису «Dziennik Kijowski», де згодом публікувався.

У 1906 р. Щенсного-Леона Понятовського, Юзефа Потоцького і Владзімежа Грохольського обрали депутатами від Волині до I Державної думи. Відзначимо, що Щенсни Понятовський – єдиний поляк, який увійшов до президії Dumy й отримав посаду віце-секретаря. У Dumі були дві фракції польських депутатів, Понятовський увійшов до фракції польських депутатів із Литви й Русі. Працював в аграрній комісії, захищав інтереси поляків, які зазнавали економічного та політичного тиску з боку Російської імперії.

Після розпуску Dumy повернувся до громадської діяльності. У ті роки, під час столипінських реформ, органи територіального самовряду-

вання – земства, які мали стати знаряддям русифікації, – завдяки перевазі поляків серед керівництва земств на Волині сприяли значному розвитку цих земель. Понятовський працював у повітовому й губернському земствах, де, крім членства в кількох комісіях, керував комісією у справах зв'язку та фінансів. Завдяки його ініціативі на Волині розширили телефонну мережу, будували нові дороги, почали створювати детальну карту регіону, заснували в 1915 р. спілку «Камінь», яка почала промислову розробку корисних копалин на Волині. Був у цей період членом Районного комітету Південно-Західної залізниці й Землевпорядної комісії, належав до Товариства підтримки польського сільського господарства, брав участь у створенні споживчого кооперативу в Цепцевичах, пожертвувавши з цією метою землю й будинок, де пізніше зробили школу.

Саме завдяки старанням Понятовського в 1913 р. вдалося отримати 14 100 га державних земель під Сарнами, на яких, на торфовищі Чемерне, відкрили лучно-болотну дослідну станцію. Ця установа вивчала надзвичайно важливі для Полісся питання меліорації, екології та метеорології. Під час Першої світової війни Понятовський займався забезпеченням армії та був головним уповноваженим із питань опіки над біженцями при південно-західному фронті.

У 1917 р. Понятовський неофіційно вів переговори з польського питання з головою Dumy Михайлом Родзянком, брав участь у нараді з Керенським у Москві. Після відновлення Польщі незалежності Понятовський деякий час перебував у Варшаві, де на замовлення польської делегації, яка збиралася на Паризьку конференцію, написав реферати про поклади корисних копалин і гуральництво на Волині.

У березні 1919 р. оселився у Володимирі, де обійняв посаду голови Товариства допомоги жертвам війни. У 1920 р. став суддею в Окружному луцькому суді, зайнявся організацією польської судової системи. Щенсни Понятовський у 1922 р. заснував Рільниче товариство в Сарнах. Він також відновив діяльність дослідної станції, яка припинила свою роботу через війну. В 1924 р. вона стала самостійною Дослідною установою розробки торфовищ і була до 1936 р. найбільшим у Польщі закладом вивчення й меліорації торфовищ, лук і пасовищ. Про діяльність установи Понятовський писав статті до «Сільськогосподарської газети».

У 1932 р. Понятовський перебрався до рідних Цепцевичів. Попри поважний вік, продовжував активно займатися громадськими справами, а також благодійністю. Зокрема, він був куратором фонду для офіцерів-інвалідів і подарував 100 га власної землі осадникам, колишнім солдатам Війська Польського. Багато цікавого можна було б довідатися з мемуарів, написаних Щенсним Понятовським в останні роки життя, проте вони, на жаль, безслідно зникли.

Помер Щенсни-Леон Понятовський 31 травня 1936 р. у Цепцевичах. Похований на парафіяльному цвинтарі в Бережницях. За заслуги перед Батьківщиною був нагороджений офіцерським хрестом Орденом відродження Польщі та медаллю Незалежності.

Анатолій ОЛІХ

Текст опрацьовано на основі «Польського біографічного словника» та матеріалів, доступних в Інтернеті. Фото з книги «Члены Государственной думы. Первый созыв, 1906–1911 г.» – Москва: Тип. Т-ва И. Д. Сытина, 1906.

... Szlakiem Wołyńskich Krzyży wokół Huty Stepańskiej z Januszem Horoszkiewiczem ...

Nowy cmentarz w Stepaniu

Ten fotoreportaż poświęcam pamięci por. Władysława Dachowskiego, kierownika szkoły w Stepaniu i jednego z kilku oficerów zamordowanych w Katyniu, a pochodzących ze Stepania i okolicy. Jego miejscem spoczynku powinien być ten cmentarz, a nie dół śmierci w Katyniu.

Kiedy Dachowscy wybrali się w sierpniu 1939 r. nad morze, Władysław z zaniepokojeniem oglądał transporty wojskowe na mijanych stacjach. Nie wróżyło to nic dobrego. Już w maju minister spraw zagranicznych Józef Beck powiedział: «Pokój jest rzeczą cenną i pożądaną. Nasza generacja skrwawiona w wojnach na pewno na pokój zasługuje. Ale pokój, jak prawie wszystkie sprawy tego świata ma swoją cenę. Wysoką, ale wymierną. My w Polsce nie znamy pojęcia pokoju za wszelką cenę. Jest jedna tylko rzecz w życiu ludzi, narodów i państw, która jest bezcenna. Tą rzeczą jest honor».

Ostatnie szczęśliwe, wspólne, rodzinne wakacje skończyły się szybko. Wysiadający na stacji kolejowej w Małyńsku porucznik Dachowski otrzymał rozkaz natychmiastowej mobilizacji. Odwiózł rodzinę do Stepania, założył mundur, pożegnał się i odszedł na wieki. Napisał jeszcze list z obozu w Kozielsku, następnego już nie było. Jednej nocy przyszli sowieci i wywieźli Jego rodzinę do Kazachstanu. Sąsiedzi udawali, że o niczym nie wiedzą, nic nie słyszą.

Na Nowym cmentarzu w Stepaniu chowano Polaków z całej bardzo wielkiej parafii stepańskiej. Spoczywają na nim również ofiary mordów banderowskich. Upamiętnienie krzyżem i ogrodzenie cmentarza nastąpiło w 1998 r. staraniem dawnych parafian, szczególnie ze Stepania i Huty Stepańskiej, pod przewodnictwem gen. Czesława Piotrowskiego.

1. Pomnik był bardzo zniszczony z powodu złego wykonania. Jakie było moje zdziwienie, kiedy zobaczyłem, że Ukraińcy nieco go połatali. Wielkie dzięki.

2. Cmentarz w Stepaniu. Kozy, krowy i konie nie pozwoliły mu zarosnąć.

3. Władysław Dachowski z żoną i synem Piotrem wraca z kościoła w Stepaniu.

Tekst i zdjęcia 1-2: Janusz HOROSZKIEWICZ
Zdjęcie 3 pochodzi z rodzinnego archiwum Piotra Dachowskiego, syna Władysława Dachowskiego

Новий цвинтар у Степані

Цей фоторепортаж я присвячую пам'яті поручника Владислава Даховського – керівника школи в Степані, одного з кількох офіцерів родом зі Степані та околиць, убитих у Катині. Місцем його спoczynку повинен був стати цей цвинтар, а не яма смерті в Катинському лісі.

Коли Даховські в серпні 1939 р. поїхали на море, Владислав із тривогою спостерігав за військовим транспортом на станціях, які вони минали. Це не обіцяло нічого хорошого. Ще у травні міністр закордонних справ Юзеф Бек сказав: «Мир – річ цінна й бажана. Наше покоління, постраждале у війнах, безумовно, заслугує на мир. Але мир, як і майже всі справи цього світу, має свою ціну. Високу, але розумну. Ми в Польщі не знаємо поняття миру будь-якою ціною. Є лише одна річ у житті людей, націй та держав, яка є безцінною. Це честь».

Остання щаслива спільна сімейна відпустка швидко закінчилася. Поручник Даховський, вийшовши на залізничній станції в Малинську, отримав наказ негайної мобілізації. Він відвіз сім'ю до Степані, одягнув мундир, попрощався і більше вже ніколи не повернувся. Даховський ще встиг написати лист із табору в Козельську, наступного вже не було. Однієї ночі прийшли совети і вивезли його сім'ю до Казахстану. Сусіди робили вигляд, що нічого не знають і нічого не чують.

На новому цвинтарі у Степані хоронили поляків з усієї великої stepańської парафії. Спочивають на ньому теж жертви бандерівських злочинів. Хрест на цвинтарі встановили й обгородили колишні парафіяни, в основному зі Степані й Гути Stepańської, під керівництвом генерала Чеслава Пьотровського в 1998 р.

1. Пам'ятник дуже зруйнувався через те, що був неякісно виготовлений. Яким було моє здивування, коли я побачив, що українці трохи його підлатали. Велике спасибі.

2. Кладовище в Степані. Йому не дали зарости кози, корови та коні.

3. Владислав Даховський із сином та дружиною повертаються з костелу в Степані.

Текст і фото: Януш ГОРОШКЕВИЧ
Фото 3 із сімейного архіву Пьотра Даховського, сина Владислава Даховського

1

2

3

Ocaleni od zapomnienia: Czesław Bogdanowicz

Повернуті із забуття: Чеслав Богданович

Wśród osób represjonowanych przez władze sowieckie na Wołyniu w latach 1939–1941 szczególną grupę stanowią nauczyciele polskich szkół. W większości byli oni rezerwistami Wojska Polskiego, część brała udział w wojnie polsko-bolszewickiej w latach 1919–1921. Po zajęciu tego terenu w 1939 r. przez reżim sowiecki, dołączyli oni do polskiego podziemia.

Серед осіб, репресованих радянською владою на Волині у 1939–1941 рр., окрему групу складають учителі польських шкіл. Переважна більшість із них була резервістами Війська Польського, частина брала участь у радянсько-польській війні 1919–1921 рр. Після встановлення в 1939 р. більшовицького режиму вони долучилися до польського підпілля.

Represji ze strony sowiektów doznał m.in. Czesław Bogdanowicz, nauczyciel szkoły w miasteczku Kozin w powiecie rówieńskim (obecnie rejon radziwiłowski w obwodzie rówieńskim).

Według akt śledztwa Czesław Bogdanowicz urodził się w 1904 r. (w ankiecie, która jest przechowywana w Instytucie Hoovera, podał rok 1905; o tym dokumencie mowa także w tekście poniżej) w rodzinie Mieczysława i Marii Bogdanowiczów. Ojciec Czesława pełnił funkcję zarządcy w majątku ziemskim (najprawdopodobniej u hrabiów Tarnowskich), zmarł w 1925 r. W rodzinie było dwoje dzieci – Czesław i Kazimiera (po ślubie Lachczyk). W chwili wybuchu wojny niemiecko-polskiej Kazimiera pracowała jako nauczycielka w Dubnie. Razem z nią mieszkała jej matka Maria.

Czesław Bogdanowicz uczęszczał do Liceum Krzemienieckiego, które ukończył w 1924 r. uzyskawszy dyplom nauczyciela. W tymże roku zaczął pracować w jednej ze szkół Dubna, gdzie uczył przez sześć lat.

W 1930 r. Czesław Bogdanowicz został przeniesiony na stanowisko dyrektora Szkoły Powszecznej w Satyjiowie, gdzie również pracował przez sześć lat. Następnie z powodu choroby córki Izabeli Bogdanowiczowie przeprowadzili się do Szepetyna, a w 1937 r. do wsi Wołkowyje w powiecie dubieńskim – tam Czesław pracował jako nauczyciel do początku II wojny światowej.

Jak zaznaczał sam Bogdanowicz, był poborowym, a nie zawodowym wojskowym. W 1930 r. Czesław Bogdanowicz został przeniesiony na stanowisko dyrektora Szkoły Powszecznej w Satyjiowie, gdzie również pracował przez sześć lat. Następnie z powodu choroby córki Izabeli Bogdanowiczowie przeprowadzili się do Szepetyna, a w 1937 r. do wsi Wołkowyje w powiecie dubieńskim – tam Czesław pracował jako nauczyciel do początku II wojny światowej.

Jak zaznaczał sam Bogdanowicz, był poborowym, a nie zawodowym wojskowym. W 1930 r. Czesław Bogdanowicz został przeniesiony na stanowisko dyrektora Szkoły Powszecznej w Satyjiowie, gdzie również pracował przez sześć lat. Następnie z powodu choroby córki Izabeli Bogdanowiczowie przeprowadzili się do Szepetyna, a w 1937 r. do wsi Wołkowyje w powiecie dubieńskim – tam Czesław pracował jako nauczyciel do początku II wojny światowej.

Od 1936 r. był członkiem Związku Oficerów Rezerwy. Pełnił w nim obowiązki komendanta ośrodka powiatowego. Jako pedagog i rezerwista, prócz uczestnictwa w ćwiczeniach wojskowych, był odpowiedzialny za przysposobienie wojskowe rezerwistów, m.in. zapoznanie ich z regulaminem wojskowym, przeprowadzenie ćwiczeń strzeleckich oraz szkoleń w zakresie stosowania środków ochrony itp. Podobnie jak większość nauczycieli na Wołyniu, należał do Związku Nauczycielstwa Polskiego. Po 10 latach służby został odznaczony Medalem za Długoletnią Służbę.

18 sierpnia 1939 r. Czesław Bogdanowicz w stopniu porucznika został zmobilizowany do 43 Pułku Strzelców Legionu Bajończyków stacjonującego w garnizonie Dubno. Po 13 dniach jego jednostka wojskowa dotarła do Łodzi i 1 września wyruszyła na stację Kozłuszki. Stąd skierowano ich na front, którego linia przebiegała wówczas przez wieś Tekłów w województwie łódzkim.

12 września 1939 r. bohater artykułu trafił do niewoli niemieckiej. Skierowano go do Radomia. Skorzystawszy z dogodnej chwili uciekł z niewoli i 19 października przybył do Wołkowyjów.

10 kwietnia 1940 r. Oddział Rejonowy NKWD w Kozinie aresztował go (w ankiecie z Archiwum Hoovera Bogdanowicz podał 9 kwietnia jako datę aresztowania) i osadził w więzieniu w Dubnie. Jego żona Janina (c. Fryderyka) razem z dziećmi, siedmioletnią Izabelą i dwuletnią Teresą, zostały wywiezione na Sybir.

Ponieważ Czesław Bogdanowicz został uznany przez władze sowieckie za «element społecz-

1. Nazwisko i imię	BOGDANOWICZ CZESŁAW		№ 9622/42	
2. Rok urodzenia	1905	3. Narodowość		4. Wyznanie
6. Miejsce stałego zamieszkania w Polsce				
7. Miejsce ostatniego pobytu w Polsce: a) na wolności				
b) po pozabawieniu wolności	DUBNO, LWOV.			
8. Przyczyna opuszczenia Polski	WIEZIEŃ			
9. Data pozabawienia wolności	1.V.1940	10. Data opuszczenia Polski		
11. Miejsca pobytu w ZSRR przed amnestią:				
a) obozy jeńców				
b) więzienia	SARAJEW			
c) obozy pracy				
d) posiadki				
e) inne miejsca pobytu				
12. Data zwolnienia	1.V.1941			
13. Miejsca pobytu w ZSRR po amnestii	TOBOLSK o. OMSKA, KAZACHSTAN.			
14. Zatrudnienie w ZSRR: a) w obozie jeńców				
b) w obozie pracy				
c) w posiadkach				
d) w innych miejscach pracy				

niebezpieczny», przesłuchania odbywały się według wcześniej opracowanego scenariusza. Przede wszystkim śledczy miał ustalić, czy współpracował z polską policją. Więzień powiedział, że przyjaźnił się z Janem Małkiem, komendantem posterunku policji w Demidówce, i ten często odwiedzał go w Wołkowyjach, jednak kontaktem Małka Bogdanowicz nie był, mieli wyłącznie przyjacielskie stosunki.

Śledczy interesował się także tym, czy Bogdanowicz werbował nowych członków Związku Oficerów Rezerwy, czemu ten zaprzeczył, tłumacząc, że zapisywaniem nowych członków organizacji zajmował się Sławomir Pomorski.

Został jednak oskarżony m.in. o agitację antysowiecką. Enkawudziści zarzucali mu, że na

Postrajdaw від радянських репресій і Чеслав Богданович – вчитель школи в містечку Козин Рівненського повіту (нині Радивилівський район Рівненської області).

Zгідno z dokumentami archiwno-sлідчої справи, він народився 1904 р. (в анкеті, яка зберігається в Інституті Гувера, Чеслав Богданович у графі «Рік народження» подав 1905-й; про анкету – далі в тексті) в Козині в родині Мечислава та Марії Богдановичів. Батько Чеслава працював прикажчиком у поміщицькому маєтку (очевидно графів Тарновських), він помер 1925 р. Подружжя мало двох дітей: Чеслава та Казимиру (у шлюбі Ляхчик). Відомо, що на початку німецько-польської війни Казимира вчителювала в Дубні. Разом із нею мешкала її мати Марія.

Освіту Чеслав Богданович здобував у Кременецькому ліцеї, який закінчив 1924 р., отримавши диплом учителя. Того ж року юнак влаштувався в одну зі шкіл Дубна, де пропрацював шість років.

1930 р. Чеслава Богдановича перевели на посаду директора Сатіївської загальноосвітньої школи. Там він теж пропрацював шість років. Потім через хворобу доньки Ізабелі подружжя Богдановичів переїхало до села Шепетин, а 1937 р. – до села Вовковиї Дубенського повіту, де Чеслав учителював до початку Другої світової війни.

Як зазначав сам чоловік, він не перебував на строковій військовій службі, а відбував військову повинність. 1930 р. він отримав звання підпоручика, а 1935 р., після двох курсів підготовки командного складу Війська Польського, – звання поручика. Впродовж 1925–1935 рр. кожні два роки проходив військову підготовку, яка тривала 1,5 місяці.

Із 1936 р. Чеслав Богданович був членом Союзу резервістів, у якому виконував обов'язки коменданта повітового осередку організації. Як педагог і службовець, що неодноразово проходив військову підготовку, він відповідав за навчання резервістів військової справи, зокрема військовому статуту, стрільбі, використанню засобів захисту тощо. Як і більшість педагогів на Волині, він перебував у професійній спілці вчителів. За десятилітню службу був нагороджений відповідною медаллю.

18 серпня 1939 р. у званні поручика Чеслава Богдановича мобілізували до 43-го піхотного полку, який дислокувався в Дубні. За 13 днів військової формування дістался до Лодзі та 1 вересня направився на станцію Колюшки. Звіди бійців відправили на фронт, лінія якого на той час пролягала через село Теклюв Лодзинського воєводства.

12 вересня 1939 р. Чеслав потрапив до німецького полону. Його доправили до Радомі. Дочекавшись слушного моменту, він втік із полону і 19 жовтня прибув до села Вовковиї.

10 квітня 1940 р. Козинський райвідділ НКВС арештував Чеслава Богдановича (сам Чеслав в анкеті, яка зберігається в Інституті Гувера, вказав як дату арешту 9 квітня) й доставив до в'язниці в Дубні. Його дружину Яніну Фрідрихівну разом із дітьми, семилітньою Ізабелю і дворічною Терезою, вислали до віддалених регіонів СРСР.

Оскільки Чеслав Богданович потрапив у категорію «соціально-небезпечних елементів», допити в його справі відбувалися за відпрацьованим сценарієм. Перш за все слідчий мав з'ясувати його зв'язок із польською поліцією. В'язень розповів, що приятелював із Яном Малеком, комендантом постерунку поліції в Демидівці, і той неодноразово відвідував його в Вовковиї, проте конфідентом Малек він не був, а їхній зв'язок мав виключно дружній характер.

Слідчого також цікавило, чи Богданович займався вербуванням нових членів Союзу резервістів, на що він дав заперечну відповідь, пояснивши, що набором і реєстрацією нових членів організації займався Славомір Поморський.

Серед звинувачень, висунутих Чеславу Богдановичу, була антирадянська агітація. Слідство володіло інформацією, що на зі-

zebraniu mieszkańców wsi, które się odbyło miesiąc przed wybuchem wojny, nawoływał do udzielania pożyczki polskiemu państwu, przekonując ludzi, iż Związek Radziecki jest wrogiem o wiele niebezpieczniejszym niż Niemcy. Bogdanowicz zgodził się, że rzeczywiście w 1939 r. na podwórku sołtysa Czechowskiego odbyło się zebranie, w czasie którego prosił mieszkańców wsi o udzielenie pożyczki polskiemu państwu na wsparcie lotnictwa, ponieważ w tej chwili było duże prawdopodobieństwo wybuchu wojny z Niemcami. Świadczenie zeznający w sprawie nie potwierdzili prowadzenia przez niego agitacji antysowieckiej, ale mieszkańiec Wołkowyjów Piotr Poliszczuk powiedział: «Bogdanowicz był wrogo nastawiony wobec komunistów i władz sowieckich».

Śledztwo w sprawie Czesława Bogdanowicza dobiegło końca 8 sierpnia 1940 r. Decyzją Kolegium Specjalnego NKWD ZSRR z dnia 25 października 1940 r. został on skazany z art. 54–2, 54–11 KK USRR na osiem lat pozbawienia wolności w obozach pracy. Karę odbywał w obozie «Wdellag».

Wśród dokumentów, przekazanych Polsce przez Archiwum Instytutu Hoovera w Stanfordzie i opublikowanych na stronie szukajwarchiwach.pl, znaleźliśmy ankietę wypełnioną przez Czesława Bogdanowicza. Zawiera ona informacje o tym, że z Dubna został on przewieziony najpierw do Lwowa, następnie do Charkowa, a potem do łagru. Po zawarciu w lipcu 1941 r. Układu Sikorski-Majski między ZSRR i Rządem RP na Uchodźstwie na mocy amnestii Czesław Bogdanowicz opuścił oboz.

W ankiecie podał miejsca swojego pobytu w ZSRR po amnestii. Były to: Tobolsk, Omsk i Kazachstan. Możemy przypuścić, że Związek Radziecki opuścił z Armią Andersa. W dokumencie bohater tego szkicu wpisał także członków rodziny wywiezionych na Sybir: żonę i córki w wieku siedmiu i czterech lat (wyżej w tekście piszemy o tym, że, według sporządzonej przez funkcjonariuszy NKWD ankiety, w chwili aresztowania Bogdanowicza w 1940 r. jego starsza córka miała siedem lat; przypuszczamy, że w którymś z tych dokumentów popełniono błąd).

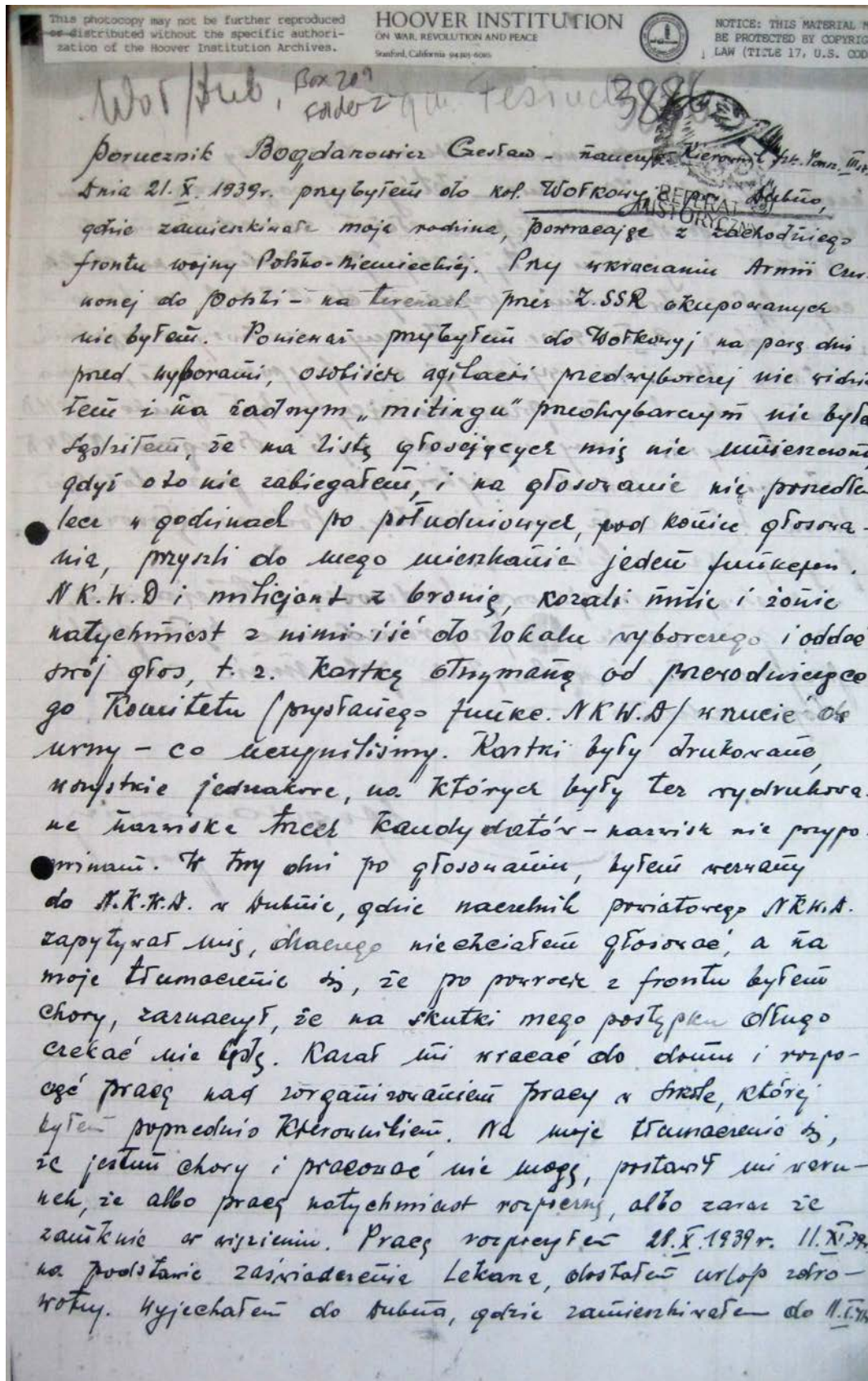
W Archiwum Instytutu Hoovera zachowały się także wspomnienia Czesława Bogdanowicza, własnoręcznie przez niego napisane. Autorka tego tekstu trafiła na nie jeszcze 10 lat temu. Te krótkie notatki dotyczą wyborów przeprowadzonych jesienią 1939 r. na okupowanych przez sowieckich terenach – Bogdanowicz opowiada w nich o przebiegu wyborów we wsi Wołkowyje w powiecie dubieńskim. Poniżej proponujemy Państwu uwadze tekst tych notatek:

«Porucznik Bogdanowicz Czesław – nauczyciel, kierownik Szk[oly] Pow[sz]ecznej III st.

Dnia 21.X.1939 przybyłem do kol[onii] Wołkowyje pow. Dubno, gdzie zamieszkiwała moja rodzina, powracając z zachodniego frontu wojny polsko-niemieckiej. Przy wkroczeniu Armii Czerwonej do Polski – na terenach przez ZSRR okupowanych nie byłem. Ponieważ przybyłem do Wołkowyj na parę dni przed wyborami, osobiście agitacji przedwyborczej nie widziałem i na żadnym «mitingu» przedwyborczym nie byłem. Sądziłem, że na listę głosujących mnie nie umieszczono, gdyż o to nie zabiegałem i na głosowanie nie poszedłem, lecz w godzinach po południowych, pod koniec głosowania, przyszli do mego mieszkania jeden funkcion[ariusz]. NKWD i milicjant z bronią, kazali mi i żonie natychmiast z nimi iść do lokalu wyborczego i oddać swój głos, t.z. kartkę otrzymaną od przewodniczącego Komitetu (przysłanego funkcion[ariusza]. NKWD), wrzucić do urny – co uczyniliśmy.

Kartki były drukowane wszystkie jednakowe, na których były też wydrukowane nazwiska trzech kandydatów – nazwisk nie przypominam. W trzy dni po głosowaniu, byłem wezwany do NKWD w Dubnie, gdzie naczelnik powiatowego NKWD zapytywał mnie, dlaczego nie chciałem głosować, a na moje tłumaczenie się, że po powrocie z frontu byłem chory, zaznaczył, że na skutki mego postępku długo czekać nie będzie. Kazał mi wracać do domu i rozpocząć pracę nad zorganizowaniem pracy w Szkole, której byłem poprzednio kierownikiem. Na moje tłumaczenie się, że jestem chory i pracować nie mogę, postawił mi warunek, że albo pracę natychmiast rozpocznę, albo zaraz mnie zamkną w więzieniu. Pracę rozpocząłem 28.X.1939 r. 11.XI.39 r. na podstawie zaświadczenia lekarza, dostałem urlop zdrowotny. Wyjechałem do Dubna, gdzie zamieszkiwałem do 11.I.40 r.

W czasie urlopu mianowano Kierownikiem Szkoły nauczycielką Czecha Liszkę Jarosława, który rozpoczął pracę komunikującą w Szkole, a następnie złożył zawiadomienie do NKWD, że ja mu w tej pracy przeszkadzam, na skutek czego byłem dwukrotnie wzywany do NKWD na

badania i dnia 9.IV.1940 aresztowany – osadzony w więzieniu. Składu Komisji wyborczej nie przypominam, zaznaczam jednak, że przewodniczącym był funkcion[ariusz] NKWD, a obecnymi przy wyborach byli szeregowi NKWD z bronią w lokalu wyborczym i poza lokalem. Urna była cała na wierzchu. Podczas głosowania przygrywała orkiestra.

Z nastroju miejscowej ludności stwierdzam, że głosowanie przeprowadzane było pod przymusem, i wielu, tak jak mnie, do lokalu doprowadzono.

Podpis: Bogdanowicz, por.»

Według postanowienia Prokuratury Obwodu Rówieńskiego z dnia 21 marca 1989 r. wobec Czesława Bogdanowicza zastosowano art. 1 Ustawy Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 16 stycznia 1989 r. «O dodatkowych przedsięwzięciach dotyczących odnowienia sprawiedliwości wobec ofiar represji, mających miejsce w okresie lat 30–40 – na początku lat 50».

Dalsze losy Czesława Bogdanowicza nie są nam znane.

Tetiana SAMSONIUK

P. S.: Tetiana Samsoniuk jest głównym specjalistą Działu Udostępniania Informacji z Dokumentów Państwowego Archiwum Obwodu Rówieńskiego. Materiały rubryki «Ocaleni od zapomnienia» zostały opracowane według akt radzieckich organów ścigania, przechowywanych w Państwowym Archiwum Obwodu Rówieńskiego, w zbiorach Zarządu KGB Ukrainiejskiej SRR w Obwodzie Rówieńskim (1919–1957) oraz w Archiwum Zarządu Służby Bezpieczeństwa Ukrainy. Będziemy wdzięczni, jeżeli odezwą się Czytelnicy, krewni lub bliscy bohaterów naszej rubryki, którzy posiadają o nich dodatkowe informacje.

branni sеляn, яке відбулося за місяць до початку війни, він закликав присутніх давати позику польській державі, аргументуючи це тим, що Радянський Союз є ворогом набагато небезпечнішим, ніж Німеччина. Богданович підтвердив, що дійсно 1939 r. na podwór'ї soltysa Czechowskogo відбулися збори, на яких він просив селян дати позику державі на підтримку авіації, оскільки була велика ймовірність початку війни з Німеччиною. Свідки, залучені у справі Чеслава Богдановича, не підтвердили здійснення ним антирадянської агітації, хоч житель Вовковий Петро Поліщук зазначив: «Богданович був враждебно настроєний проти комуністів і советської влади».

Слідство у справі Чеслава Богдановича завершилося 8 серпня 1940 r. Постановою Особливої наради при НКВС від 25 жовтня 1940 r. за ст. 54–13 Кримінального кодексу УРСР його засудили до восьми років позбавлення волі у виправно-трудовах таборах. Свій термін покарання він відбував у «Вдєльлазі».

Серед документів, переданих Польщі Архівом Інституту Гувера в Стенфордї та опублікованих на сайті szukajwarchiwach.pl, ми знайшли анкету, заповнену Чеславом Богдановичем. Із неї ми довідалися, що Чеслава Богдановича з Дубна етапували до Львова, а потім через Харків доставили до місця покарання. Після підписання в липні 1941 r. договору Сікорський-Майський між СРСР та польським урядом в еміграції він потрапив під амністію та 1 вересня 1941 r. вийшов із табору.

В анкеті зазначено, що після звільнення Чеслав Богданович побував у Тобольську, Омську та Казахстані. Ймовірно, Радянський Союз він залишив з Армією Андерса. Чеслав

Богданович вказав, що в Сибір вивезли його дружину та дітей, які на момент заповнення анкети мали сім та чотири роки (вище в тексті ми згадуємо про те, що на момент арешту Богдановича в 1940 r. його старша донька, як записали енкаведисти, мала сім років; припускаємо, що в котромусь із документів допущено помилку).

В Архіві Гувера зберігаються спогади Чеслава Богдановича, написані ним власноруч, на які авторка цього тексту натрапила ще 10 років тому. Ці короткі нотатки стосуються виборів, проведених восени 1939 r. на окупованих советами територіях, зокрема того, як проходили вибори в селі Вовковий Дубенського повіту. Пропонуємо їх до Вашої уваги:

«Поручик Чеслав Богданович – учитель, керівник загальноосвітньої школи III ступеня.

21.10.1939 r. я, повернувшись із західного фронту польсько-німецької війни, прибув до колонії Вовковий Дубенського повіту, де проживала моя сім'я. Коли до Польщі входила Червона армія, я на територіях, окупованих СРСР, не перебував. Оскільки я прибув до Вовковий за кілька днів перед виборами, то на власні очі агітації не бачив і на жодному передвиборчому «митингу» не був. Я вважав, що у списках виборців мене немає, адже з проханнями про це я не звертався й на голосування не пішов. Проте в післяполудневі години, під кінець голосування, до мого дому прийшли один службовець НКВС й озброєний міліціонер і наказали мені та дружині негайно йти з ними на виборчу ділянку та віддати свій голос, тобто вкинути бланк, отриманий від голови комітету (відрадженого службовця НКВС), до urnи, що ми і зробили.

Бланки були друковані, всі однакові, на них були вказані прізвища трьох кандидатів, які вже не пам'ятаю. Через три дні після голосування мене викликали в НКВС у Дубно, де начальник районного НКВС розпитував, чому я не хотів голосувати, а на мої пояснення, що після повернення з фронту я був хворий, він зазначив, що на наслідки мого вчинка довго чекати не доведеться. Наказав мені повертатися додому й розпочати роботу над організацією праці у школі, в якій я раніше був керівником. Після моїх роз'яснень, що я хворий і працювати не можу, він поставив умову, що я або негайно розпочну роботу, або потраплю до в'язниці. Працювати я почав 28.10.1939 r. На підставі довідки від лікаря 11.11.1939 r. я отримав відпустку за станом здоров'я і виїхав до Дубна, де проживав до 11.01.1940 r.

Під час відпустки керівником школи призначили вчительку Лещу Ярославу, чеха. Той розпочав комунізаційну діяльність у школі, а згодом написав донос у НКВС про те, що я йому в цій діяльності перешкоджаю. Внаслідок цього мене двічі викликали до НКВС на допити, а 09.04.1940 r. арештували й посадили до в'язниці. Складу виборчої комісії я не пригадую, однак зазначу, що головував у ній службовець НКВС, а на виборах, у приміщенні дільниці й поза ним, були присутні озброєні рядові НКВС. Урна весь час була на виду. Під час голосування грав оркестр.

Щодо настроїв місцевих жителів можу констатувати, що голосування проходило під примусом і багатьох, так як і мене, до дільниці доправляли примусово.

Підпис: поручик Богданович.»

Заключенням прокуратури Рівненської області від 21 березня 1989 r. Чеслав Богданович потрапив під дію ст. 1 Указу Президії Верховної ради СРСР від 16 січня 1989 r. «Про додаткові дії стосовно жертв репресій, що мали місце в період 30–40-х і початку 50-х рр.»

Подальша доля Чеслава Богдановича нам не відома.

Тетяна САМСОНІУК

P. S.: Tetiana Samsoniuk – головний спеціаліст відділу використання інформації документів Державного архіву Рівненської області. Матеріали рубрики «Повернути із забуття» опрацьовані за архівно-слідчими справами, що зберігаються у фонді «Управління Комітету державної безпеки УРСР по Рівненській області (1919–1957 рр.)» ДАРО та Архіві управління Служби безпеки України. Будемо вдячні, якщо відгукнуться родичі героїв рубрики або ті наші Читачі, які володіють більшою кількістю інформації про них.

1939 symbolicznych metrów w Mielnikach

Wsie Nawóz w rejonie rozyszczeńskim, Werba w rejonie włodziemskim czy Mielniki w rejonie szackim – to tylko kilka z wielu wołyńskich miejscowości, przez które we wrześniu 1939 r., po sowieckiej agresji na Polskę, przebiegała linia frontu.

Na wołyńskich polach do dziś jest wiele bezimiennych, najczęściej w żaden sposób nieoznaczonych mogił żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza, którzy w 1939 r. toczyli walki z Armią Czerwoną. Inaczej wygląda sytuacja w Mielnikach, gdzie w 2002 r. ekshumowano i przeniesiono na miejscowy cmentarz szczątki 18 oficerów KOP. Postawiono tu wówczas tymczasowy krzyż, a następnie ustanowiono pomnik. Później pochowano tu szczątki jeszcze ośmiu żołnierzy KOP.

22 września na cmentarzu w Mielnikach zebrał się przedstawiciel Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej, Rówieńskiej Placówki Łuckiego Pogranicznego Oddziału, Konsulatu Generalnego RP w Łucku, Ochotniczych Hufców Pracy z Lublina, władz rejonu szackiego, Wołyńskiego Memoriału im. Wasyla Stusa, miejscowi mieszkańcy oraz studenci-polonieści z Wydziału Filologii i Dziennikarstwa Wschodnioeuropejskiego Uniwersytetu Narodowego im. Łesi Ukrainki.

«Odmówmy wspólnie południową modlitwę Anioł Pański i ofiarujmy za wszystkich, którzy oddali swoje życie na ołtarzu Ojczyzny, w obronie naszej wolności, również w obronie wolności innych narodów» – powiedział proboszcz rzymskokatolickiej parafii p.w. Świętej Trójcy w Lubomlu ks. Jan Buras, który odprawił mszę świętą wspólnie z proboszczem cerkwi p.w. Świętej Anny w Mielnikach.

Wśród miejscowych mieszkańców przybyłych na modlitwę w intencji żołnierzy KOP, znalazła się również 75-letnia Jaryna Hajduczyk, której ojciec zniknął bez śladu na wojnie. Co czują bliscy tych żołnierzy, którzy nie wrócili do domu, można zrozumieć z jej słów: «Matka cały czas czekała na ojca. Pisała wszędzie, wierzyła, że żyje. Żyła 100 lat i trzy miesiące i do ostatniego dnia czekała na ojca. My, dzieci, też czekaliśmy» – ze łzami w oczach opowiadała pani Jaryna.

Konsul Marek Zapór zaproponował, żeby w przyszłym roku zorganizować przyjazd do Mielnik krewnych tych żołnierzy KOP, którzy są tu pochowani, przeciw ich nazwiska są znane dzięki znalezionym przy nich orzełkom.

Po mszy świętej uczestnicy uroczystości złożyli kwiaty i wieńce pod pomnikiem oraz zapalili znicze na każdym grobie. Następnie młodzież wzięła udział w biegu pamięci.

«Do której klasy chodzą?» – zapytałam u dzieci z miejscowej szkoły, które akurat przygotowywały się do biegu. «Do ósmej, piątej, dziesiątej, jedenastej» – jednogłośnie odpowiedziały. Uczestnicy biegu założyli koszulki z logo organizatorów akcji i jej nazwą – «Droga do pokoju». Trasę o symbolicznej długości 1939 metrów, oprócz uczniów z miejscowej szkoły pokonała miejscowa młodzież, studenci-polonieści z Łucka oraz delegacja Ochotniczych Hufców Pracy z Lublina. Przebiegała ona od cmentarza do centrum wsi. Na zwycięzców, najmłodszego i najstarszego uczestnika, a nawet na tego, który dotarł do mety ostatni, czekały nagrody. Wręczono je w miejscowym Domu Kultury. Wcześniej co prawda wszyscy dołączyli do jeszcze jednej akcji, która podobnie jak bieg, staje się tradycją: zasadzili w centrum wsi drzewa pamięci.

W trakcie uroczystości przewodniczący Szackiej Rejonowej Administracji Państwowej Wasyl Holadyneć przypomniał wszystkim o incydencie, który miał miejsce w Mielnikach pod koniec grudnia 2017 r. «Wandale zainspirowani naszym wschodnim sąsiadem zdewastowali mogiły żołnierzy KOP» – powiedział. Na początku tego roku ukraińskie służby zatrzymały sprawców, którzy zniszczyli kilka krzyży i zamalowali pomnik. Miejscowi mieszkańcy z własnej inicjatywy, nie oczekując od nikogo pomocy, uporządkowali kwaterę wojskową na cmentarzu.

Prawdziwym odkryciem dla zgromadzonych w Domu Kultury stała się opowieść Wasyla Zabrodockiego, który pochodzi z Mielnik, a obecnie mieszka we Włodzimierzu Wołyńskim. Przywiózł on świadectwa tego, jak przebiegały wydarzenia w Mielnikach w trakcie bitwy o Szack. Jak opowiadał mu świadkowie tych wydarzeń, za ukrywanie polskich żołnierzy, którym udało się uniknąć niewoli, miejscowym mieszkańcom groziło rozstrzelanie, a nawet spalenie wsi. Wasyl Zabrodocki podzielił się tym, co opowiadała jego matka o rozstrzelaniu polskiego majora, który chwilę wcześniej zostawił pod ikonami w jednej z pobliskich chat czapkę oficerską, «żeby nie zdeptali polskiego orła». Następnie enkawudzicy poprowadzili rozbrojonych i rozebranych do białizny jeńców w kolumnie po sześć osób. Jak opowiadała inna miejscowa mieszkanka, po drodze polscy oficerowie zaczęli sabotować polecenia konwojentów. Zostali więc wyprowadzeni z kolumny przez enkawudzistów i rozstrzelani. To właśnie szczątki tych osób, jak zaznaczył Wasyl Zabrodocki, są pochowane obecnie na cmentarzu w Mielnikach.

«Wschód i Zachód nie Polskę dzieliły, lecz decydowały o losach ludzkich» – podsumował Wasyl Zabrodocki, przeczytawszy swój wiersz poświęcony tragicznym wydarzeniom w Mielnikach, w tym rozstrzelanemu polskiemu oficerowi. Podarował konsulowi Markowi Zaporowi znaleziony pod koniec lat 70. przez jego matkę Medal za Długoletnią Służbę, należący do nieznanego polskiego żołnierza. Konsul natomiast przekazał to odznaczenie na ręce ppłk Roberta Brychlika, komendanta placówki Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Dorohusku, ze względu na to, że Straż Graniczna jest kontynuatorką KOP. «Może zidentyfikujemy osobę, która została odznaczona tym medalem. Jeżeli będzie możliwość odnalezienia kogokolwiek z rodziny, to oddamy ten medal. Na razie zostanie on przekazany do Izby Pamięci SG» – powiedział ppłk Robert Brychlik.

Uroczystości w Mielnikach zostały zorganizowane z inicjatywy organizacji społecznej «Forum Ukraińskich Dziennikarzy» (Łuck) i Ochotniczych Hufców Pracy (Lublin) przy wsparciu Konsulatu Generalnego RP w Łucku.

Natalia DENYSIUK
Zdjęcia autorki

1939 символічних метрів у Мельниках

Села Навіз у Рожищенському, Верба у Володимир-Волинському чи Мельники в Шацькому районі – це лише кілька з багатьох волинських сіл, через які у вересні 1939 р., після нападу Червоної армії на Польщу, пролягла лінія фронту.

На волинських полях до сьогодні є багато безіменних, найчастіше нічим неозначених могил солдатів Корпусу охорони прикордоння (КОП), котрі в 1939 р. протистояли радянській навалі. Інакше виглядає ситуація в Мельниках, де ще у 2002 р. відбулася ексгумація та перепоховання на місцевому кладовищі тіл 18 офіцерів КОП. Спочатку тут поставили тимчасовий хрест, а згодом встановили пам'ятник. Пізніше перепоховали біля нього останки ще восьми солдатів КОП.

22 вересня на кладовищі в Мельниках зібралися представники Надбужанського відділу прикордонної служби РП, Рівненської застави Луцького прикордонного загону, Генерального консульства РП у Луцьку, Добровільних загонів праці з Любліна, органів влади Шацького району, Волинського «Меморіалу» імені Василя Стуса, місцеві мешканці та студенти-полоністи з факультету філології та журналістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

«Прочитаймо разом полуденну молитву «Ангел Господній» і вшануймо всіх, хто поклав своє життя на вітвар Батьківщини, обороняючи нашу свободу і свободу інших народів», – сказав настоятель римо-католицької парафії Пресвятої Трійці в Люблмі Ян Бурас, який разом із настоятелем церкви Святої Анни в Мельниках провів спільне богослужіння.

Серед місцевих мешканців, які прийшли вшанувати пам'ять загиблих, була й 75-річна Ярина Гайдучик, батько якої зник безвісти на війні. Що відчувають рідні солдатів, які не повернулися з війни, можна зрозуміти з її слів. «Мати всьо врем'я ждали батька. Скрізь писали, надіялися, що живий. Вони прожили 100 років і три місяці й до останнього дня ждали батька. І ми, діти, ждали», – зі сльозами на очах розповідала пані Ярина.

Консул Марек Запур подав ідею, щоб наступного року організувати приїзд до Мельників рідних похованих тут солдатів КОП, адже прізвища офіцерів відомі завдяки знайденим при них документам.

Після богослужіння присутні поклали квіти й вінки біля пам'ятника та запалили лампадки на кожній могилі, а потім молодь взяла участь у пробігу пам'яті.

«До котрого класу ходите?» – запитала я дітей із місцевої школи, що готувалися до пробігу. «До восьмого, п'ятого, десятого, одинадцятого», – дружно відповіли вони. Учасники одягнули футболки з логотипами організаторів та назвою пробігу – «Дорога до миру». Символічну дистанцію 1939 м, окрім учнів місцевої школи, подолали місцева молодь, студенти з Луцька та делегація Добровільних загонів праці з Любліна. Траса пробігу пролягла від кладовища до центру села. На переможців, наймолодшого й найстаршого учасників, навіть на учасника, котрий прибіг останнім, чекали відзнаки, які вручили в місцевому Будинку культури. Перед тим, щоправда, всі присутні долучилися до ще однієї акції, яка, як і пробіг,

уже стає традицією: вони посадили в центрі села дерева пам'яті.

Під час заходу голова Шацької райдержадміністрації Василь Голядинець розказав присутнім про інцидент, котрий стався в Мельниках наприкінці грудня 2017 р. «Вандали, підігріті коштами нашого східного сусіда, зробили шкоду на могилах солдатів КОП», – зазначив він. На початку цього року українські спецслужби знайшли виконавців акту вандалізму (були понищені хрести на могилах солдатів КОП та облитий фарбою пам'ятник), а меморіал після інциденту із власної ініціативи впорядкували місцеві мешканці, не чекаючи сторонньої допомоги.

Справжнім відкриттям для присутніх у залі стала розповідь Василя Забродоцького – уродженця Мельників, нині мешканця Володимира-Волинського. Він привіз свідчення про те, як розгорталися події в ті трагічні дні битви за Шацьк. За переховування польських військовослужбовців, яким вдалося уникнути полону, червоноармійці погрозували місцевим жителям розстріляти всю сім'ю, а то й спалити село. Василь Забродоцький поділився розповіддю своєї матері про розстріл польського майора, котрий перед тим залишив під іконами в одній із місцевих хат фуражку, «щоб не потоптали польського орла». Після того енкаведисти повели в колони роззброєних та роздягнутих до білизни полонених, вишикуваних по шість осіб. За свідченнями іншої місцевої жительки, дорогою польські офіцери почали саботаж. Тоді енкаведисти вивели їх із колони й розстріляли. Саме вони, як зазначив Василь Забродоцький, перепоховані нині на місцевому кладовищі.

«Схід і Захід ділили не Польщу, вожді долі кроїли людські», – підсумував Василь Забродоцький, зачитавши присутнім власний вірш, присвячений трагічним подіям у Мельниках та розстріляному польському майору. Він також подарував консулу Мареку Запурі знайдену наприкінці 70-х років його матір'ю медаль за десятилітню службу, яка належала невідомому польському військовослужбовцю. Марек Запур, у свою чергу, передав цю нагороду підполковнику Роберту Брихліку, коменданту Дорогуського загону Надбужанського відділу Прикордонної служби РП, оскільки Прикордонна служба РП є спадкоємицею КОП. «Може, вдасться ідентифікувати особу, відзначену цією медаллю. Якщо буде можливість знайти кого-небудь із рідних, то ми віддамо цю медаль. Поки передамо її до Зали пам'яті Прикордонної служби», – зазначив підполковник Роберт Брихлік.

Заходи вшанування пам'яті загиблих солдатів КОП відбулися в Мельниках з ініціативи громадської організації «Форум українських журналістів» (Луцьк) і Добровільних загонів праці (Люблін) за підтримки Генерального консульства РП у Луцьку.

Наталія ДЕНИСЮК
Фото авторки

W Krzemieńcu zainaugurowano rok szkolny

У Кременці розпочали навчальний рік

W szkole przy Towarzystwie Odrodzenia Kultury Polskiej im. Juliusza Słowackiego w Krzemieńcu radośnie zainaugurowano rok szkolny.

Na uroczystość inauguracji licznie przybyli uczniowie z rodzicami i członkowie TOKP. Całej uroczystości towarzyszyły uśmiechy, miłe słowa, kwiaty.

Wszystkich serdecznie powitały dwie nauczycielki języka polskiego skierowane do Krzemieńca przez ORPEG: Bożena Pająk i Teresa Szeffler oraz prezes TOKP Marian Kania i jego zastępczyni Oksana Groma.

Najmłodsi uczniowie wystąpili z wierszami i piosenką. Dźwięcznie wybrzmiał pierwszy dzwonek.

Z nadzieją i wiarą w sukces wszyscy weszli w nowy rok szkolny. Sale lekcyjne zostały pięknie przygotowane. W tym roku szkolnym w TOKP uczyć się będzie 190 uczniów w 12 grupach.

Bożena PAJĄK,
nauczycielka języka polskiego
skierowana do Krzemieńca przez ORPEG
Foto: Walery OLSZAŃSKI

У школі, що діє при Товаристві відродження польської культури імені Юліуша Словацького у Кременці, 15 вересня урочисто розпочали навчальний рік.

На свято прибули учні, батьки та члени товариства. Урочистість пройшла з усмішками, вітаннями та квітами.

Усіх сердечно привітали Боżена Пайонк і Тереза Шефлер, вчительки польської мови, скеровані до Кременця Центром розвитку польської освіти за кордоном (пол. ORPEG), голова товариства Мар'ян Каня і його заступниця Оксана Грома.

Найменші учні виступили з віршами й піснями. Радісно прозвучав перший дзвінок.

Із надією та вірою в успіх усі увійшли в новий навчальний рік. Класи до занять підготовлені. Цьогоріч у Товаристві відродження польської культури імені Юліуша Словацького у Кременці навчатимуться 190 учнів у 12 групах.

Bożena PAJONK,
учителька польської мови,
скерована до Кременця організацією ORPEG
Фото: Валерій ОЛЬШАНСЬКИЙ

VII Konkurs Polskiej Poezji Śpiewanej

W konkursie «Śpiewamy polską poezję dla Niepodległej», który odbędzie się 17 listopada w Kowlu, mogą wystąpić soliści i zespoły amatorskie z Ukrainy i Polski. Zgłoszenia trwają do 5 listopada.

Regulamin Konkursu «Śpiewamy polską poezję dla Niepodległej»:

1. Konkurs odbędzie się w sobotę, 17 listopada 2018 r. w Kowlu.

2. Początek konkursu o godzinie 13.00.

3. W konkursie mogą wystąpić soliści i zespoły amatorskie z Ukrainy i Polski.

4. Uczestnicy prezentują wybrane piosenki do tekstów poetów polskich. W tym roku proponujemy przygotowanie dwóch piosenek lub pieśni o Polsce (patriotyczne, legionowe, współczesne).

5. W konkursie uczestnicy mogą grać na swoich instrumentach, mogą też posłużyć się nagraniem podkładem na płycie.

6. Minimum wiekowe określa się na 12 lat.

7. Zgłoszenie należy przesłać na adres mailowy: wieslaw.pisarski@orpeg.pl.

8. Organizatorzy powołają Jury, które przyzna nagrody i wyróżnienia.

9. Wszyscy uczestnicy otrzymują dyplomy uczestnictwa i pamiątki z Kowla.

10. Wszyscy zainteresowani konkursem mogą pisać na powyższy e-mail i telefonować pod numery: Wiesław Pisarski: 0667554296, 0932058844.

Konkurs odbędzie się w Narodowym Domu «Proswita» w Kowlu (ul. Mickiewicza 10).

Formularz zgłoszeniowy można pobrać tu: www.monitor-press.com/pl/konkursy/6813-21722.html. Zgłoszenie powinno zawierać informacje o wykonawcy (m.in. solista/duet/zespół, instytucja delegująca), nazwy piosenek, potrzeby techniczne, przewidywany koszt dojazdu.

Organizatorzy VII Konkursu Polskiej Poezji Śpiewanej: Towarzystwo Kultury Polskiej w Kowlu, Szkoła Polska w Kowlu.

Konkurs odbywa się pod patronatem Konsulatu Generalnego RP w Łucku i «Monitora Wołyńskiego».

MW

VII конкурс польської співаної поезії

У конкурсі «Співаймо польську поезію для Незалежної», який відбудеться в Ковелі 17 листопада, можуть взяти участь солісти й аматорські гурти з України та Польщі. Прийом заявок триває до 5 листопада.

Умови конкурсу «Співаймо польську поезію для Незалежної»:

1. Конкурс відбудеться в суботу, 17 листопада, у Ковелі.

2. Початок о 12.00.

3. У конкурсі можуть взяти участь солісти й аматорські гурти з України та Польщі.

4. Учасники представлять вибрані пісні на тексти польських поетів. У цьому році пропонуємо підготувати дві пісні про Польщу (патриотичні, легіонові чи сучасні).

5. Виконавці можуть грати на своїх інструментах або скористатися записаним музичним супроводом на диску.

6. Віковий мінімум – 12 років.

7. Заявку необхідно надіслати на електронну адресу: wieslaw.pisarski@orpeg.pl.

8. Організатори скличуть журі, яке визначить лауреатів.

9. Усі виконавці отримають дипломи учасників та сувеніри з Ковеля.

10. Зацікавлені особи можуть писати на вищевказану електронну адресу й телефонувати за номерами (до Веслава Пісарського): 0667554296, 0932058844.

Конкурс відбудеться в Народному домі «Просвіта» в Ковелі (вулиця Міцкевича, 10).

Бланк заявки можна завантажити за посиланням: www.monitor-press.com/ua/responsive/6812-21721.html. Вона повинна містити інформацію про виконавців (наприклад, соліст/дуєт/колектив, інституція, що делегує), назви пісень, технічні потреби, передбачувану вартість доїзду.

Організатори конкурсу «Співаймо польську поезію для Незалежної»: Товариство польської культури в Ковелі, Польська школа в Ковелі.

Конкурс проходить під патронатом Генерального консульства РП у Луцьку та «Волинського монітора».

BM

Żuźlowcy z Polski, Węgier i Ukrainy zmagali się w Równem

Спідвеїсти з Польщі, Угорщини й України змагалися в Рівному

Kibice żużla oraz zawodnicy z Polski, Węgier i Ukrainy 23 września wspólnie obchodzili 100-lecie Niepodległości Polski na stadionie Mototrek w Równem. Odbiło się to przy okazji corocznego turnieju zamknięcia sezonu żużlowego.

W tym roku zawody miały jednak specjalną rangę. Dodatkowy, finałowy wyścig poświęcony został 100-leciu Niepodległości Polski. Brali w nim udział finaliści całego turnieju: najlepsi zawodnicy drużyn z Polski, Węgier i Ukrainy. Imprezę uświetnili: mer Równego Wołodymyr Chomko, przewodniczący Rówieńskiej Obwodowej Administracji Państwowej Ołeksij Mularenko i Konsul RP w Łucku Marek Zapór.

Pomysłodawcą «Wyścigu na 100-lecie Niepodległości Polski» był Ukraińsko-Polski Sojusz im. Tomasza Padury. Projekt został zatwierdzony i sfinansowany przez Konsulat RP w Łucku. Pomoc finansową otrzymaliśmy też od Fundacji Wolność i Demokracja. Organizatorem turnieju był «Klub kibica rówieńskiego żużla». Całe święto doszło do skutku dzięki dobrej, merytorycznej współpracy i partnerskim stosunkom samorządu rówieńskiego z przedstawicielami Konsulatu RP z Łucka.

Stadion w Równem kilka razy w roku zbiera fanów żużla i przyciąga gwiazdy z zagranicy. W tym roku wyścig wygrał Polak, ale puchary od Konsulatu Generalnego RP w Łucku otrzymali wszyscy zawodnicy.

Udało nam się wszystkim zrobić ciekawą, dynamiczną, nowoczesną imprezę poświęconą historii sąsiedniego kraju. Ten wyścig na cześć 100-lecia Niepodległości Polski przypomniał nam, że walka o wolność zawsze wymaga poświęceń. Razem możemy starać się o budowę

naszych silnych, niepodległych państw, a rywalizacja może być budująca i konstruktywna.

Ewa MAŃKOWSKA,
Ukraińsko-Polski Sojusz imienia Tomasza Padury w Równem
Zdjęcie: Illia KANKROW

Спідвеїсти та вболівальники з Польщі, Угорщини й України 23 вересня разом відзначали 100-річчя незалежності Польщі на стадіоні «Мототрек» у Рівному. Відбувалося це під час щорічних змагань на закриття спідвейного сезону.

їни. Захід удостоїли своєю присутністю мер Рівного Володимир Хомко, голова Рівненської обласної державної адміністрації Олексій Муляренко і консул РП у Луцьку Marek Zapór.

Ініціатором заїзду на честь 100-річчя незалежності Польщі виступив Українсько-польський союз імені Томаша Падури. Проект затвердив і профінансував Генеральне консульство РП у Луцьку, також ми отримали фінансову допомогу від фонду «Свобода і демократія». Організатором турніру був Клуб вболівальників рівненського спідвею. Все свято відбулося завдяки хорошій співпраці та партнерським відносинам рівненської влади з представниками Генерального консульства РП у Луцьку.

Стадіон у Рівному кілька разів на рік збирає шанувальників спідвею і притягує закордонних зірок. Цього року турнір виграв поляк, але кубки від консульства отримали всі спортсмени.

Нам усім вдалося провести цікаву, динамічну, сучасну імпрезу, присвячену історії Польщі. Цей заїзд на честь 100-річчя незалежності Польщі нагадав нам, що боротьба за свободу завжди вимагає самопожертви. Ми разом можемо розбудувати наші сильні незалежні держави, а суперництво може бути творчим і конструктивним.

Ewa MAŃKOWSKA,
Українсько-польський союз імені Томаша Падури в Рівному
Фото: Illia KANKROW

Złóż wnioszek o stypendium

Fundacja «Pomoc Polakom na Wschodzie» ogłasza nabór wniosków stypendialnych na semestr jesienny 2018/2019 dla osób polskiego pochodzenia studiujących poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Od semestru jesiennego roku akademickiego 2018/2019 Fundacja «Pomoc Polakom na Wschodzie» uruchamia System Rejestracji Wniosków Stypendialnych (SRWS). Za pośrednictwem nowego systemu studenci polskiego pochodzenia mogą składać wnioski stypendialne w ramach projektu pn. «Program stypendialny PPlus – AKTYWNY STUDENT».

Zainteresowane osoby proszone są o rejestrowanie wymaganej dokumentacji w Systemie Rejestracji Wniosków Stypendialnych do 15 października 2018 r.

Każdy student aplikujący o stypendium zobowiązany jest do wypełnienia elektronicznego formularza w systemie SRWS oraz załączenia dokumentów wymienionych w Regulaminie Stypendialnym § II, pkt. 3 i 4. Poświadczony raport potwierdzający co najmniej 15 godzin aktywności na rzecz środowiska polonijnego jest dokumentem obowiązkowym. Wnioski stypendialne przesłane bez tego dokumentu nie zostaną rozpatrzone.

Począwszy od semestru jesiennego roku akademickiego 2018/2019 wysłanie wniosku przez

SRWS jest jedyną możliwą formą złożenia aplikacji o stypendium. W przypadku problemów ze skorzystaniem z systemu SRWS Fundacja prosi o kontakt z p. Dorotą Guz: e-mail: stypendia@pol.org.pl; d.guz@pol.org.pl; telefon: +48 226285557 wew. 118.

Szczegóły dotyczące dalszej realizacji programu stypendialnego będą na bieżąco zamieszczane na stronie internetowej www.pol.org.pl.

Fundacja «Pomoc Polakom na Wschodzie» informuje, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi RODO, wszyscy studenci aplikujący o stypendium w semestrze jesiennym 2018/2019, o decyzji Komisji Stypendialnej zostaną poinformowani przez Fundację za pośrednictwem poczty elektronicznej na podane w systemie SRWS adresy mailowe.

Program stypendialny jest współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą w 2018 r.

Źródło: pol.org.pl

Подай заявку на стипендію

Фонд «Допомога полякам на Сході» оголошує набір стипендійних заявок на осінній семестр 2018–2019 навчального року для осіб польського походження, котрі навчаються за межами Польщі.

Починаючи з осіннього семестру 2018–2019 навчального року, фонд «Допомога полякам на Сході» запускає Систему реєстрації стипендійних заявок (System Rejestracji Wniosków Stypendialnych, далі SRWS). Через нову систему студенти польського походження можуть подавати заявки в рамках проекту «Стипендійна програма ПЛЮС – АКТИВНИЙ СТУДЕНТ» (Program stypendialny PPlus – AKTYWNY STUDENT).

Зацікавлені особи повинні подати необхідну документацію в Системі реєстрації стипендійних заявок до 15 жовтня 2018 р.

Кожен студент, який подає заявку на стипендію, зобов'язаний заповнити електронну форму в системі SRWS та долучити документи, зазначені в § II, п. п. 3 і 4. Обов'язковим документом є завірена довідка, що підтверджує щонайменше 15 годин участі в діяльності на користь польської громади за кордоном. Заявки на стипендію, подані без цього документа, не розглядатимуть.

Починаючи з осіннього семестру 2018–2019 навчального року, подання заявки через

SRWS – це єдина можлива форма подання документів на стипендію. У випадку проблем із використанням системи фонд просить зв'язатися з Доротою Гуз: e-mail: stypendia@pol.org.pl; d.guz@pol.org.pl; tel.: +48 226285557 (внутр. 118).

Детальну інформацію щодо подальшої реалізації стипендійної програми шукайте на сайті: www.pol.org.pl.

Фонд «Допомога полякам на Сході» повідомляє, що відповідно до чинного законодавства щодо охорони особистих даних (RODO) всіх студентів, котрі подають заявку на отримання стипендії в осінньому семестрі 2018–2019 навчального року, повідомлять про рішення комісії електронною поштою. Листи надішлють на адреси, подані в системі SRWS.

Фінансування стипендійної програми відбувається в рамках підтримки Сенатом Республіки Польща Полонії та поляків за кордоном у 2018 р.

Джерело: pol.org.pl

Magdalena Tulli – jest nadzieja

Jej książki są interesującym eksperymentem nowej prozy, innego języka, mieszania wątków, czasu i przestrzeni. Jest lubiana i odrzucona jednocześnie. Czy coś zostanie z jej twórczości? Zweryfikują to następne lata. W wywiadzie, który przypomniałem sobie w czerwcu bieżącego roku, pojawia się jako człowiek zraniony, boleśnie odczuwający otaczający nas świat.

W jej pierwszej powieści «Sny i kamienie» wszechobecne jest przemijanie i stopniowy upadek wszelkich porządków. To proza przypominająca trochę świat Schulza. Jest tu miasto, w którym mieszkają ludzie, są ich sny, dużo kamieni. Nie ma tu dialogów. Nie ma tu fabuły typowej dla powieści. Jest dużo ludzkiego cierpienia. Są sytuacje, zdarzenia rozpadające się w proch, jak każde życie człowieka. To poetycki i symboliczny opis świata.

W utworze «W czerwieni» osadzonym w mieście w czasach dwóch kataklizmów XX wieku: nazizmu i stalinizmu mamy kilka rodzajów powieści: polityczną, psychologiczną i kryminał. A nad wszystkim wisi miecz Damoklesa, który powoduje nieszczęście. Dużo się w tej powieści dzieje, ale wątki się urywają, znikają. Napisana jest ciekawym językiem. Innym.

«Tryby» są kolejnym eksperymentem powieściowym Tulli. Głównym bohaterem jest narrator, który błądzi na łamach swojej powieści. Nie wie dokąd iść, gubi się w zaułkach swojej fabuły. Jest to próba opowiedzenia tego, kim jest pisarz, jak tworzy, z czym walczy w czasie pracy.

Bohaterami powieści «Skaza» są aktorzy, którzy nie wiedzą, że grają. Scenografią jest plac i kilka ulic. Tramwaj. Nie ma dialogów. Bohaterami możemy być my wszyscy, ja i ty, oceniani na podstawie naszych ubiorów, które szyje krawiec. My – swoi i my – obcy. My, którzy gramy na scenie w teatrze świata.

A w utworze «Włoskie szpilki» w krótkich opowiadaniach biograficznych autorka opowiada o losie dziewczynki żyjącej w dwóch światach – Polski Ludowej i Włoch. Odczuwa ona brak ciepła ze strony rodziców, jest obiektem drwin ze strony koleżanek i kolegów. Język powieści jest spoetyzowany, dopracowany w każdym detalu. Bohaterka jest także ofiarą wojny, poprzez matkę, która zbyt wiele straciwszy przez wojnę, nie potrafi dać ciepła córce.

«Szum» to książka o trudnym dzieciństwie, nienawiści, złości, braku zrozumienia, porozumienia i wsparcia ze strony bliskich, o ogromnym cierpieniu z powodu odrzucenia, o samotności, ale także o potrzebie wzajemnego zrozumienia oraz chęci wybaczenia. «Szum» to również kawałek historii naszego kraju, historii bardzo bolesnej, związanej z wojną i jej upiorami.

Główną bohaterką jest mała, zagubiona dziewczynka poszukująca własnej tożsamości, wychowywana przez ludzi oznaczonych piętnem II wojny światowej, noszących w sercach głębokie rany, niezwykle chłodnych i powściągliwych w okazywaniu uczuć, do tego dzieje się to w niełatwych czasach powojennej Polski. Najpierw dorastająca dziewczynka, dalej dorosła kobieta, z każdym dniem coraz bardziej zagubiona, wyobcowana, bez poczucia godności, w stanie coraz większego nieprzystosowania podejmuje próbę zrozumienia otaczającego ją świata.

Książki Magdaleny Tulli są ciekawym eksperymentem językowym. Są próbą przejścia przez nieszczęścia, które spowodowała II wojna światowa, niszcząc także relacje pomiędzy ludźmi pozornie sobie bliskimi. Jest to proza trudna, bardzo subiektywna, inna, wymagająca przy czytaniu spokoju i koncentracji, ale warta posmakowania, wzbogacająca nasze rozumienie świata.

Magdalena Tulli mówi tak: «Człowiek dobrze na tym wychodzi, jak nie wie, kim jest. Bo wtedy wszystko jest otwarte i może się dopiero okazać, kim jest. Jak już wszystko jest zamknięte i powiedziane, to wtedy musi się dostosować do tego, co stworzył. I tyle. Jest kimś w rodzaju marionetki. Ja w każdym razie wolę mieć do czynienia z ludźmi, którzy nie wiedzą, co mają zrobić i muszą się zastanowić. Bo wtedy jest nadzieja... bo wtedy jest nadzieja».

Wiesław PISARSKI,
nauczyciel skierowany przez ORPEG
do pracy dydaktycznej w Kowlu
Zdjęcia: Wikipedia

■ Twórczość:

«Sny i kamienie», Warszawa: Wydawnictwo Open, 1995.
«W czerwieni», Warszawa: W.A.B., 1998.
«Tryby», Warszawa: W.A.B., 2003.
«Skaza», Warszawa: W.A.B., 2006.
«Włoskie szpilki», Warszawa: Wydawnictwo Nisza, 2011.
«Szum», Kraków: Znak, 2014.

Магдалена Туллі – є надія

Її книги – це цікавий експеримент нової прози, іншої мови, мішанини сюжетів, часу і простору. Її люблять і ненавидять одночасно. Чи про її творчість пам'ятимуть нащадки, побачимо в майбутньому. В інтерв'ю, яке я переглянув у червні цього року, вона виглядає вразливою людиною, яка болісно відчуває навколишній світ.

політичний, психологічний і детективний. І над усім цим висить Дамоклів меч, який призводить до нещастя. В цьому творі багато дії, проте сюжети обриваються, зникають. Написаний він цікавою мовою. Іншою.

«Відмінки» – черговий експеримент Туллі. Головним героєм є оповідач, який блукає сторінками свого роману. Він не знає, куди йому йти, губиться в закутках свого сюжету. Це спроба розповісти, ким є письменник, як він творить, із чим бореться під час роботи.

Героями роману «Вада» є актори, котрі не знають, що вони грають. Їхня сцена – це площа й кілька вулиць. Трамвай. Немає діалогів. Героями можемо бути всі ми, я і ти, нас оцінюють за нашим одягом. Ми свої, і ми чужі. Ми, що граємо на сцені в театрі світу.

А в романі «Італійські шпильки» в коротких біографічних оповіданнях авторка розповідає про долю дівчинки, яка живе в двох світах – соціалістичній Польщі та Італії. Дівчинка відчуває брак тепла з боку своїх батьків, є об'єктом кепкування для подруг і знайомих. Мова роману поетизована, витончена в кожній деталі. Героїня теж є жертвою війни, бо її матір, яка надто багато втратила через війну, неспроможна дати тепло дочці.

«Шум» – це книжка про важке дитинство, ненависть, злобу, брак розуміння, порозуміння й підтримки з боку близьких, величезне страждання через відкинутість, самотність, потребу взаєморозуміння й бажання пробачити. «Шум» – це також уривок історії Польщі, історії дуже болісної, пов'язаної з війною та її примарами.

Головна героїня «Шуму» – мала, загублена дівчинка, яка шукає власну ідентичність. Її виховали люди, які пережили Другу світову війну та носять у серцях глибокі рани, люди надзвичайно холодні та стримані у виявленні почуттів. До того ж дія відбувається в нелегкі часи післявоєнної Польщі. Спочатку це дівчинка-підліток, потім доросла жінка, котра з кожним днем все більше губиться, стає все більш відчуженою, жінка без почуття гідності, яка в стані непристосованості, що наростає, намагається зрозуміти навколишній світ.

Творчість Магдалени Туллі – цікавий мовний експеримент. Це спроба побороти нещастя, викликані Другою світовою війною, яка знищила відносини між людьми, на перший погляд близькими одне одному. Це важка проза, дуже суб'єктивна, інша, така, що вимагає під час читання спокою і концентрації. Вона варта, аби нею смакувати, і збагачує наше розуміння світу.

Магдалена Туллі переконана: «В людини все складається непогано, якщо вона не знає, ким є. Адаже тоді все перед нею відкрите й тільки так можна зрозуміти, ким вона є насправді. Якщо ж усе вже сказано, то вона має пристосуватися до того, що створила. І все. Людина стає кимось подібним до маріонетки. В кожному разі я бажую мати справу з людьми, які не знають, що їм потрібно зробити, і тому змушені думати. Бо тоді є надія, тоді є надія...»

Віслав ПИСАРСЬКИЙ,
учитель польської мови,
скерований до Ковеля організацією ORPEG
Фото: Wikipedia

■ Творчість:

«Сни й камені». Варшава, видавництво «Open», 1995.
«В багрянці». Варшава, W.A.B., 1998.
«Відмінки». Варшава, W.A.B., 2003.
«Вада». Варшава, W.A.B., 2006.
«Італійські шпильки». Варшава, «Nisza», 2011.
«Шум». Краків, «Znak», 2014.

Її перший роман «Сни й камені» наскрізь пронизаний минущию й поступовим упадком всякого порядку. Це проза, яка трохи нагадує світ Бруно Шульца. Тут є місто, в якому живуть люди, є їхні сни, багато каменів. Немає діалогів і немає фабули, типової для романів. Є багато людського страждання. Є ситуації, події, що розсипаються мов порох, як кожне людське життя. Це поетичний і символічний опис світу.

У книзі «В багрянці», дія якої відбувається в місті часів двох катаклізмів XX ст. (нацизму і сталінізму), об'єднано кілька типів роману:

Trwa Festiwal «Wędrowny Wieszak»

«Harmyder: 2 km teatru» – od spektaklu ulicznego pod taką nazwą 21 września rozpoczął się festiwal teatru poza teatrem «Wędrowny Wieszak», który w tym roku został poświęcony 15-leciu działalności twórczej łuckiej formacji «Harmyder».

Właśnie dorobek tego teatru został podstawą pierwszej imprezy w ramach festiwalu, który potrwa przez dwa weekendy: 21–23 i 29–30 września. W ciągu pierwszego dnia mieszkańcy i goście Łucka, wspólnie z aktorami «Harmyderu», pokonali drogę z Łuckiego Rejonowego Domu Kultury, przez most na rzece Styr, ul. Nabereżną, do Szkoły Muzycznej Nr 1 im. Fryderyka Chopina. Potem tłum udał się do centrum miasta. Ostatecznym celem podróży był Skwer Zoriany, położony na skrzyżowaniu ulic Łesi Ukrainki i Senatorki Łewczaniwskiej. Podczas całego spaceru aktorzy-przewodnicy robili krótkie przystanki, aby zaprezentować publiczności fragmenty spektakli granych przez aktorów «Harmyderu» w ciągu ostatnich 15 lat. Dzięki takiej wycieczce koneserzy twórczości tego teatru mogli przypomnieć sobie takie inscenizacje zespołu, jak «Witkacy jest / Witkacego nie ma», «Portret», «Misterium miłości», «Senat Szaleńców», «Koł, który jeździł wierzchem», «Au! Powiedzione milionom», «W ciemności», «Gra losu», «Cykuta dla Sokratesa», «Dziewiąty dzień księżycowy», «Na polu krwi», «Mazajło» itp.

Skwer Zoriany został ostatnim przystankiem spaceru nieprzypadkowo. Właśnie na nim, w terenie, została zorganizowana wystawa zdjęć aktorów «Harmyderu», wykonanych w zakładach przemysłowych «Modern-Expo».

Wicekonsul Konsulatu Generalnego RP w Łucku Marek Zapór podczas otwarcia festiwalu powiedział, że rzadko bierze udział w podobnych wydarzeniach. «To prawdziwa i niezależna kultura, której przetrwanie bez pomocy państwa, jakichś dotacji, jest trudne. Moim zdaniem taka kultura to awangarda, która kieruje rozwój całej sztuki we właściwą stronę» – dodał Marek Zapór. Wyraził także przekonanie, że główny symbol festiwalu – wieszak – stanie się po latach eksponatem w muzeum historii teatru ukraińskiego.

W ramach festiwalu odbędzie się cały szereg wydarzeń. Widzowie już mogli obejrzeć tragedię «Noże w kurach lub Dziedzictwo młynarza» Lwowskiego Akademickiego Teatru im. Łesia Kurbasa, spektakl improwizacyjny w wykonaniu aktorów teatru «Wszyscy Swoi», performance warsztatu «SztukaAkcji», przypowieść «Zmij» zagraną przez aktorów teatru «Harmyder». W następny weekend goście festiwalu obejrzą spektakl «Niestrudzony przetwornik» teatru z Drohobycza «Alter», sztukę plastyczną słowackich teatrów «CVD» i «KUSY CUKRU», eksperymentalną sztukę «Szyszko», itp.

Olga SZERSZEŃ
Zdjęcia autorki

Триває фестиваль «Мандрівний вішак»

«Гармидер: 2 км театру» – променад-перформансом під такою назвою 21 вересня стартував фестиваль театру за межами театру «Мандрівний вішак», який цього року приурочений 15-річчю творчої діяльності луцької трупі «Гармидер».

Саме dorobek театру-студії ліг в основу першого заходу в рамках фестивалю, який відбувається протягом двох вікендів: 21–23 та 29–30 вересня. Так, упродовж години лучани та гості міста разом із акторами «Гармидеру» подолали шлях від Луцького районного будинку культури через річку Стир, вулицю Набережну до музичної школи № 1 імені Фридерика Шопена. Далі натовп вирушив до центру. Кінцевим пунктом мандрівки став сквер «Зоряний», розташований на перетині вулиць Лесі Українки та Сенаторки Левчанівської. Упродовж усієї мандрівки актори-провідники влаштували короткі зупинки, аби представити увазі публіки театралізовані уривки з окремих вистав, зіграних гармидерівцями протягом останніх 15 років. Завдяки такій екскурсії давні поціновувачі творчості театру змогли пригадати такі постановки колективу, як «Віткацій є/Віткація немає», «Портрет», «Містерія любові», «Сенат шаленців», «Кінь, який їздив верхи», «Au! Сказане мільйонам», «У темряві», «Гра долі», «Цикута для Сократа», «9-й місячний день», «На полі крові», «Мазайло» тощо.

Сквер «Зоряний» став кінцевою зупинкою подорожі не дарма – саме тут, просто неба, облаштували виставку фотографій акторів «Гармидеру», зроблених у цехах підприємства «Модерн-Експо».

Віце-консул Генерального консульства РП у Луцьку Marek Zapur, який завітав на відкриття фестивалю, поділився, що нечасто бере участь у подібних заходах. «Це справжня і незалежна культура, якій складно вижити без допомоги держави, якихось дотацій. На мою думку, така культура є авангардом, який спрямовує в правильному напрямку розвиток усього мистецтва», – зазначив Marek Zapur. Також він висловив переконання, що з часом головний символ фестивалю – вішак – стане експонатом музею історії українського театру.

У рамках фестивалю відбувається низка заходів. Увазі відвідувачів уже представили трагедію «Ножі в курях, або Спадок мірошника» від Львівського академічного театру імені Леся Курбаса, імпро-виставу від плейбек-театру «Всі свої», перформанси майстерні «МистецтвоДії», казку-притчу «Змії» від «Гармидеру». У наступні вихідні гості фестивалю побачать спектакль «Невтомний перетворювач» від театру із Дрогобича «Альтер», невербальну пластичну виставу «Про діяння та буття» від словацьких театрів «CVD» та «KUSY CUKRU» й лабораторну виставу «Шишко» тощо.

Ольга ШЕРШЕНЬ
Фото авторки

У Луцьку проводять набір учнів для вивчення польської мови

Товариство польської культури на Волині імені Еви Фелінської (Луцьк, вулиця Крилова, 5/7) завершує набір учнів до суботньо-недільної школи на 2018–2019 н. р.

Організація запрошує до вивчення польської мови дітей 2002–2008 р. н., а також дорослих.

Початок занять – 1 жовтня 2018 р.

Запис до школи триватиме до 30 вересня 2018 р.

Зацікавлених просимо звертатися з понеділка до п'ятниці з 12.00 до 15.00 за тел.: 72 54 99.

Komunikat w sprawie podróżnego ubezpieczenia medycznego

Інформація про медичне страхування осіб, котрі їдуть до Польщі

Konsulat Generalny RP w Łucku przypomina, że osoby ubiegające się o wizę krajową w polskich urzędach konsularnych powinny przedstawić dokument posiadania ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce lub posiadania podróżnego ubezpieczenia medycznego o minimalnej kwocie ubezpieczenia w wysokości 30 tys. euro.

Ubezpieczenie powinno być ważne przez okres planowanego pobytu cudzoziemca na terytorium Polski i pokrywać wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu w związku z koniecznością podróży powrotnej z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią. Ubezpieczyciel zobowiązany jest do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu udzielającego tych świadczeń. Wymogi dotyczące podróżnego ubezpieczenia medycznego określone zostały w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Na podstawie przeprowadzonych analiz polis podróżnego ubezpieczenia medycznego, które składane są wraz z wnioskami o wydanie wizy krajowej stwierdzono, że nie wszystkie polisy zapewniają podmiotom udzielającym świadczeń zdrowotnych w Polsce rzeczywistą możliwość zaspokojenia roszczeń wobec ubezpieczyciela, a ryzyko finansowe związane z udzielaniem świadczeń medycznych obciąża placówkę leczniczą.

Osoby ubiegające się o wizy krajowe i przedstawiające wraz z wnioskiem wizowym dowód posiadania podróżnego ubezpieczenia medycznego nie zawsze są świadome ograniczeń w zakresie odpowiedzialności ubezpieczyciela z tytułu konkretnych zdarzeń ujętych w warunkach ubezpieczenia. Powyższe skutkuje problemami, których doświadczają te osoby w przypadku konieczności skorzystania ze świadczeń zdrowotnych w Polsce.

Mając na względzie dbałość o bezpieczeństwo ubezpieczeniowe klientów wizowych polskie urzędy konsularne na Ukrainie będą akceptować wyłącznie takie polisy podróżnego ubezpieczenia medycznego, które gwarantują pełną odpowiedzialność ubezpieczyciela w granicach sumy ubezpieczenia i w zakresie świadczeń określonych w polisie.

Tym samym honorowane będą ubezpieczenia o minimalnej w wysokości 30 tys. euro, ważne przez okres planowanego pobytu cudzoziemca na terytorium Polski, pokrywające wszelkie wydatki, które mogą wyniknąć podczas pobytu na tym terytorium w związku z koniecznością podróży powrotnej z powodów medycznych, potrzebą pilnej pomocy medycznej, nagłym leczeniem szpitalnym lub ze śmiercią, w którym ubezpieczyciel zobowiązuje się do pokrycia kosztów udzielonych ubezpieczonemu świadczeń zdrowotnych bezpośrednio na rzecz podmiotu

udzielającego takich świadczeń, na podstawie wystawionego przez ten podmiot rachunku.

Osoby dokonujące zakupu podróżnego ubezpieczenia medycznego proszone są o wnikliwe badanie warunków umowy ubezpieczenia. Niektóre polisy przewidują wymóg pokrycia kosztów świadczeń zdrowotnych bezpośrednio przez ubezpieczonego z jego własnych środków i późniejsze ich rozliczenie z ubezpieczycielem w kraju, w którym je zakupiono.

Na podstawie weryfikacji polis ubezpieczeniowych, które przedkładane były wraz z wnioskami o wizy krajowe w polskich urzędach konsularnych stworzona została poniższa lista ubezpieczycieli, których polisy mogą zostać uznane za spełniające warunki, o jakich mowa w ustawie o cudzoziemcach i mogą stanowić podstawę wydania wizy krajowej, o ile spełnione są pozostałe warunki niezbędne dla wydania tej wizy. Należy wszakże zaznaczyć, że w przypadku oferowania przez ubezpieczyciela różnych polis (w ramach różnych programów ubezpieczenia) analiza warunków konkretnej polisy jest przeprowadzana każdorazowo przez konsula w trakcie rozpatrywania wniosku wizowego.

Lista ubezpieczycieli, których polisy spełniają wymogi określone w ustawie o cudzoziemcach:

1. PZU Ukraina;
2. Global Garant;
3. Providna;
4. Guardian;
5. Etalon;
6. Kniaża;
7. ERV.

W trakcie rozpatrywania wniosków wizowych, do których załączono podróżne ubezpieczenie medyczne wystawione przez innego ubezpieczyciela (nie wymienionego w powyższej liście), konsul będzie analizował, czy dane ubezpieczenie zapewnia podmiotom udzielającym świadczeń zdrowotnych na terytorium Polski rzeczywistą możliwość bezpośredniego zaspokojenia swoich roszczeń wobec ubezpieczyciela.

W przypadku, gdy ubezpieczenie nie będzie spełniało powyższych warunków, konsul będzie miał podstawy do odmowy wydania wizy.

Konsulat jednocześnie informuje, że planowane jest przeprowadzenie analizy wszystkich podróżnych ubezpieczeń medycznych oferowanych na terytorium Ukrainy pod kątem spełniania przez nie warunków określonych w ustawie.

Źródło: luck.msz.gov.pl

Генеральне консульство РП у Луцьку нагадує, що особи, які подають документи на національну візу до польських консульських установ, повинні надати документ, який підтверджує наявність медичного страхування в Польщі або медичного страхування з мінімальною сумою страхового покриття 30 тис. євро.

Термін дії страхування не може бути коротшим за період перебування іноземця на території Польщі. Страхувальник має покривати всі витрати, які можуть виникнути у випадку вимушеного повернення особи в країну проживання з медичних причин, у зв'язку з потребою надання невідкладної медичної допомоги під час перебування особи в Польщі, невідкладною госпіталізацією або у випадку смерті. Страхувальник зобов'язується відшкодувати кошти, призначені застрахованій особі, перераховуючи їх безпосередньо інституції, яка надає медичну допомогу. Вимоги, що стосуються медичного страхування мандрівників, прописані в польському законі про іноземців від 12 грудня 2013 р.

Після здійснення аналізу полісів медичного страхування, поданих разом із заявами про видачу національних віз, було виявлено, що не всі страхові поліси гарантують перерахування коштів закладам, які надають медичні послуги в Польщі, що обтяжує такі медичні інституції фінансовими ризиками.

Особи, які звертаються за національними візами і разом із візовою заявою подають підтвердження наявності медичного страхування, не завжди усвідомлюють відповідальність страхувальника щодо конкретних випадків, перелік яких міститься в умовах страхування. У зв'язку із цим, коли виникає необхідність в отриманні невідкладної медичної допомоги на території Польщі, вони часто стикаються з проблемами.

Дбаючи про безпеку застрахованих осіб, які звертаються за візами, польські консульські установи в Україні прийматимуть лише ті поліси, які забезпечуватимуть повну відповідальність страхувальника в межах суми страхового покриття й надання послуг, зазначених у полісі.

Отже, польські дипломатичні установи прийматимуть поліси з мінімальною сумою страхового покриття 30 тис. євро, які дійсні протягом періоду перебування іноземця на території Польщі та забезпечують усі витрати, що можуть виникнути у випадку вимушеного повернення особи в країну проживання з медичних причин, у зв'язку з потребою надання невідкладної медичної допомоги під час перебування особи в Польщі, невідкладною госпіталізацією або у випадку смерті та в котрих страхувальник зобов'язується відшкодувати кошти, призначені застрахованій особі, пере-

раховуючи їх безпосередньо інституції, яка надає медичну допомогу, на основі представленої нею рахунку.

Осіб, які купують страхові медичні поліси, просимо уважно вивчати умови договору. Деякі поліси передбачають покриття витрат на лікування безпосередньо застрахованою особою. У таких випадках витрачені особою кошти повертаються страхувальником пізніше у країні, де був придбаний поліс.

На підставі перевірки полісів медичного страхування, поданих до польських консульських установ разом із заявами на національну візу, створено поданий нижче перелік страхових фірм, поліси яких відповідають вимогам, про які йдеться у законі про іноземців. Вони можуть бути підставою для видачі національних віз, якщо, звичайно, дотримані інші умови, необхідні для видачі такої візи. Однак потрібно зазначити, що у випадку надання застрахованим особам різних полісів (у рамках різних програм страхування) консул проаналізує кожен такий страховий поліс у процесі розгляду візової заяви.

Перелік страхових фірм, поліси яких відповідають вимогам, зазначеним у законі про іноземців:

1. «PZU Україна»;
2. «Глобал Гарант»;
3. «Провідна»;
4. «Гардіан»;
5. «Еталон»;
6. «Княжа Вієнна Іншуранс Груп»;
7. «Європейське туристичне страхування».

У процесі розгляду візових заяв із полісом, виданим іншим страхувальником (не зазначеним у вищевказаному списку), консул проаналізує, чи таке страхування забезпечуватиме закладу, який надаватиме медичні послуги на території Польщі, безпосереднє виконання страхувальником усіх зобов'язань.

У випадку, якщо страхування не відповідає вищевказаним вимогам, консул матиме підстави відмовити в наданні візи.

Консульство повідомляє про те, що найближчим часом заплановано провести аналіз усіх медичних страхових полісів, які надають страхові фірми на території України, для з'ясування, чи відповідають вони вимогам, зазначеним у законі про іноземців.

Джерело: luck.msz.gov.pl

Zmieniono godziny wydawania Kart Polaka

Konsulat Generalny RP w Łucku informuje, że zostały zmienione godziny wydawania Kart Polaka.

Konsulat Generalny
Rzeczypospolitej Polskiej
w Łucku

Karta Polaka jest wydawana: we wtorek, w godzinach 10.00–12.00 oraz w środę, w godzinach 11.00–13.00.
Zmianie uległy również godziny przyjęcia wniosków o przedłużenie ważności Karty Polaka po 18 roku życia, wniosków o wydanie duplikatu Karty Polaka, wniosków o zmianie danych osobowych:
– wtorek, w godzinach 12.00–14.00;
– środa, w godzinach 12.00–14.00.

Więcej informacji na stronie internetowej: https://luck.msz.gov.pl/pl/informacje_konsularne/karta/

ПРАСА // РОБОТА

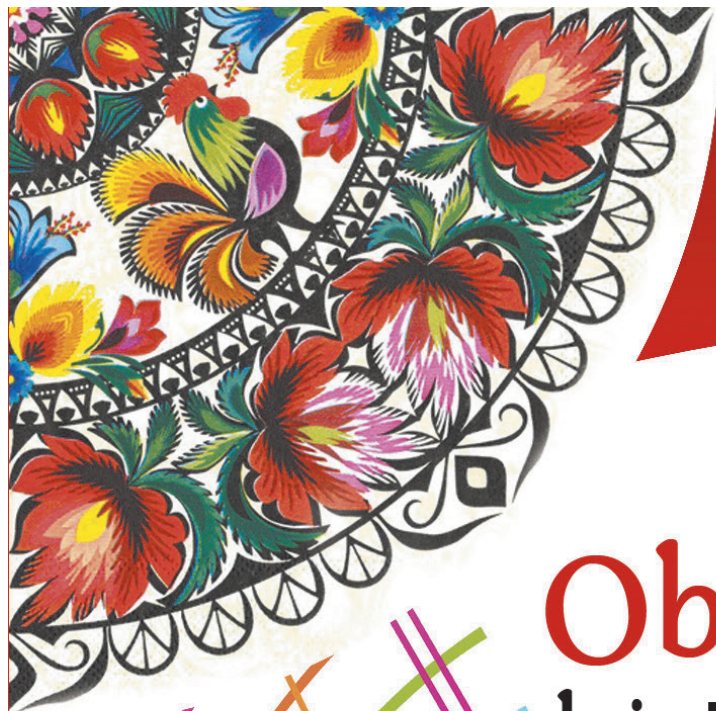
Вакансії в Луцькому районі

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець	Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець	Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Агент торговельний	12 000	Здійснювати переговори про укладення угод купівлі-продажу, реалізовувати плани продажів, залучати до співпраці нових клієнтів, підтримувати наявну клієнтську базу, вести звітність	Головний інженер	5 000	Обов'язки головного інженера с/г підприємства, надання житла (гуртожиток), попередньо телефонувати для запису на співбесіду	Комплектувальник проводів	12 436	Прокладання проводів на дошки згідно з вимогами технічних креслень, обмотування проводів за допомогою ізострічки, робота на спеціальних операціях. Знання елементарної математики, вміння розрізняти кольори, хороший зір
Агроном	6 500	Знання агрохімії, мінеральне живлення рослин, фізіології розвитку рослин, мінеральних добрив. Складання науково обґрунтованих карт обробітку культур і робочих планів на окремі періоди с/г робіт. Надання житла (гуртожиток), попередньо телефонувати для запису на співбесіду	Готувач фаршу	3 830	Веде процес підготовки фаршу ковбасних виробів шляхом обробки в мішалці чи кутері	Кондитер	5 500	Виготовлення кондитерських виробів (булочки, тістечка, торти), різних видів тіста, кремів, начинок. Робота в будівельно-господарському гіпермаркеті «Епіцентр К» м. Луцьк
Апаратник з приготування майонезу	7 000	Веде процес приготування майонезу, соусів, гірчиці. Контролює якість сировини, що надходить у виробництво, приготування розчинів і пасти. Стежить за температурним режимом, тиском і процесом гомогенізації, пастеризації та охолодження продукту за показниками	Двірник	3 800	Прибирання території	Кухар	6 000	Приготування їжі. Роботи за адресою с. Струмівка, вул. Рівненська, 4
Апаратник термічного оброблення ковбасних виробів	3 780	Готує фарш за рецептурою, варить та пресує, наповнює кишкову оболонку фаршем	Двірник	5 200	Прибирання території виробництва	Кухар	5 000	Приготування сніданків та обідів у Заборольській ЗОШ І-ІІІ ст.
Арматурник (будівельні, монтажні й ремонтно-будівельні роботи)	7 000	Виготовлення та ремонт арматури та арматурних конструкцій	Диспетчер	6 000	Оформлення заявок покупців на доставку товарів; розрахунок вартості доставки товарів; прийом, перевірка товару у зоні прийому товарів та завантаження в автомобіль	Кухар	4 000	Приготування страв згідно технології харчування. Графік роботи: тиждень робочий/тиждень вихідний
Бармен	3 800	Обслуговування відвідувачів із наданням достатнього асортименту напоїв	Диспетчер	5 000	Диспетчер здійснює керівництво водіями автогаража, облік і випуск на лінію автомобілів згідно з графіком перевезень	Кухар	3 800	Приготування страв болгарської кухні згідно технології
Бармен	4 000	Обслуговувати відвідувачів із наданням достатнього асортименту продукції. Графік роботи: тиждень робочий, тиждень вихідний	Експедитор	6 000	Загрузка товару зі складу згідно документів; виконання розвантажувальних робіт в торгових точках для передачі товару замовникам; правильне документальне оформлення доставки. Перше завантаження товару відбувається о 8:00 год.; закінчення роб. Дня о 18:00. Вихідні - сб. Нд. Місце проведення робіт - м. Луцьк, вул. Лідавська, 2 (торгові точки по м. Луцьку та волинській обл.) Тел.: 0967214131, 0500706848, (0332) 71 00 54 (Юлія)	Кухар	4 000	Приготування страв згідно технології
Бетоняр	7 000	Бетонування бетонних та залізобетонних конструкцій	Електрик дільниці	3 910	Забезпечує підтримку справного стану, безаварійну і надійну роботу обслуговуваних пристроїв та електроустаткування. Виявляє причини зносу, вживає заходів щодо їх попередження та усунення. Здійснює монтаж нових електричних мереж. Ліквідує несправності в роботі пристроїв, їх ремонт, монтаж та регулювання	Кухар	8 000	Приготування сиров'яленої продукції. Нарізка шматків м'яса, маринування, приготування суміші спецій
Буфетник	3 723	Приготування салатів, хот-догів, бургерів. АЗС «WOG». Тел.: 0671046243, Марина	Електрослюсар (слюсар) черговий та з ремонту устаткування	5 000	Монтаж, демонтаж, ремонт та технічне обслуговування устаткування; перевірка ізоляції електроустаткування; ремонт, обробку і вулканізація гнучких кабелів і конвеєрних стрічок; ремонт освітлення	Кухар	4 500	Приготування холодних та гарячих страв згідно калькуляційних карт. Робота у готельно-ресторанному комплексі «Зустріч», Луцький район, с. Змінець (межа міста), тел. 0661587466
Бухгалтер	6 000	Облік операцій із постачальниками, нарахування заробітної плати та відрахувань. Ведення бухгалтерського обліку	Завідувач господарства	4 335	Забезпечувати господарське обслуговування і належний стан відповідно до правил і норм виробничої санітарії і протипожежного захисту будівель і приміщень закладу, а також контролювати справність матеріально-технічної бази; вести облік витрат господарських матеріалів та складати встановлену звітність; забезпечувати виконання протипожежних заходів і утримування у справному стані пожежного інвентарю, інші завдання відповідно до посадової інструкції. Додатково виконувати обов'язки механіка	Кухар	5 010	Кухар із приготування гарячих страв. Робота в барі «Корчма» (с. Змінець, Луцького району, вул. Луцька, 26/б). Графік роботи – тиждень через тиждень
Бухгалтер	4 000	Ведення бухгалтерського обліку, виписка та реєстрація податкових накладних та розрахунків коригування податкових зобов'язань для клієнтів компанії. Знання програми 1С Бухгалтерія, МЕДОК, Word, Excel. Знання податкового законодавства	Завідувач складу	6 000	Прийом продукції з виробництва на склад, облік та контроль за завантаженням готової продукції, проведення ревізій, ведення документообігу	Кухар	5 010	Кухар із приготування холодних страв. Робота в барі «Корчма» (с. Змінець Луцького району, вул. Луцька, 26/б). Робота – тиждень через тиждень
Вантажник	5 000	Навантажувально-розвантажувальні роботи, переміщення і зважування твердих побутових відходів. Місце проведення робіт: с. Брище, вул. Лісова, 1, тел.: 050 862 72 65, Віктор Володимирович	Завантажувач-вивантажувач	3 750	Завантажувально - вивантажувальні роботи, робота в с. Струмівка, вул. Рівненська (на території «Кромберг енд Шуберт» біля «Модерн Експо»)	Кухонний робітник	3 800	Допомагає кухарю в приготуванні страв, доставляє готову продукцію до місця роздачі
Вантажник	8 000	Розвантаження сировини та матеріалів, завантаження готової продукції, внутрішньо-виробничі перевезення	Завантажувач-вивантажувач харчової продукції	5 500	Проведення завантажувально-розвантажувальних робіт	Лікар ветеринарної медицини	7 000	Місце роботи: магазин «Зоомаркет» (м. Луцьк, 1-й пов. приміщення ЦУМ). Продаж ветеринарних препаратів, надання консультацій
Вантажник	5 500	Робота в цеху по завантаженню, вивантаженню харчової продукції. Графік роботи: з 9.00 до 18.00	Засоловач шкур	3 730	Веде процес консервування шкур засолюванням кухонною сіллю	Лаборант (хімічні та фізичні дослідження)	7 000	Проведення аналізів, передбачених стандартами, технічними умовами, технологічним регламентом виробництва. Слідкує за справністю обладнання, засобів виміру в лабораторіях та вживає заходи щодо усунення неполадок. Проведення проб цукру
Вантажник	15 000	Проводити навантаження, розвантаження і внутрішньо складське переміщення вантажу, його перевезення і перенесення. Здійснювати доставку товару до транспортного засобу. Вантажі: 50-кілограмові мішки з цукром. Забезпечення харчуванням, надання житла в гуртожитку, довіз у межах 30 км від Луцька	Заточувальник	6 000	Заточування різального інструменту у виробництві м'ясних продуктів, ремонт та підтримання в робочому стані виробничого обладнання	Ливарник пластмас	11 500	Лиття під тиском на термопластматоматах (ливарних машинах) різних типів виробів та деталей іграшок
Вантажник	5 000	Вантажні роботи на виробництві базальтової вати	Зоотехнік	15 000	Організація розроблення і здійснення заходів із підвищення продуктивності худоби, зниження собівартості продукції, зростання продуктивності праці та рентабельності тваринництва. Розроблення перспективних і річних планів розвитку господарства та завдань підрозділів, планування руху поголів'я, його відтворення і вирощування молодняка. Проведення роботи зі створення кормової бази, забезпечення тваринництва засобами механізації та автоматизації. Надання житла сімейного типу працівникам, хороші умови проживання	Майстер будівельних та монтажних робіт	10 000	Будівництво доріг і площадок, ведення документації
Вафельник (кондитерське виробництво)	4 200	Випікання вафель, трубочок, печива, виготовлення пралінових цукерок. Знання хлібопекарського виробництва. Вміння працювати на механізованому харчовому обладнанні	Касир (на підприємстві, в установі, організації)	5 500	Ведення касової документації, формування касових звітів, формування реєстрів платежів. Можливий довіз додому після другої зміни	Машиніст вивудних машин	7 200	Контроль та організація роботи вивудних машин на виробництві пластмасових іграшок
Верстатник деревообробних верстатів	3 723	Порізка дерева на формувальних станках. Досвід роботи. Місце проведення робіт: м. Ківерці, вул. 17 вересня, 49	Касир (на підприємстві, в установі, організації)	6 000	Розрахунок на касі працівників заводу	Машиніст екскаватора	5 100	Здійснення робіт, пов'язаних з навантаженням і розвантаженням сипких вантажів, розкриттям дорожніх покриттів, переєксквацією
Виробник м'ясних напівфабрикатів	8 000	Виконання робіт, пов'язаних з обробкою сировини середньої складності під час виготовлення сиров'яленої продукції. Нарізка шматків м'яса, маринування, приготування суміші спецій	Касир торговельного залу	6 500	Проведення розрахунків з покупцями, здійснення чіткого і ввічливого обслуговування клієнтів, підтримання доброзичливої атмосфери, створення комфортних умов для обслуговування	Машиніст екскаватора	10 000	Будівництво та ремонт доріг, ремонт техніки
Водій автотранспортних засобів	5 100	Перевезення пасажирів по місту Луцьку, Луцькому району, обласних маршрутах	Комірник	7 000	Прийом товару та розміщення його на складі (будівельно-господарські товари)	Машиніст механічного котка	4 000	Обов'язки машиніста механічного котка
Водій автотранспортних засобів	5 500	Доставка алюмінієвих та металопластикових конструкцій на об'єкти. Наявність прав категорії С	Комплектувальник	7 000	Комплектування деталей та проводки до автомобілів. Безкоштовний довіз на роботу та до місця проживання; харчування; санаторно-курортне лікування; безкоштовне навчання. Робота на території ТОВ «Кромберг енд Шуберт Україна ЛУ»	Машиніст парових турбін	6 000	Забезпечує режим роботи парових котлів відповідно до заданого графіка навантаження, тїню безперебійну й економічну роботу, експлуатаційне обслуговування
Водій автотранспортних засобів	4 000	Обов'язки водія автотранспортного засобу, посвідчення категорії С, D, E	Комплектувальник меблів	8 000	Виготовлення та складання корпусних меблів	Механік	9 000	Щоденна видача шляхових листів; своєчасний якісний ремонт і технічне обслуговування автотракторної техніки; інструктування працівників МТП та АТП з питань експлуатації та обслуговування устаткування; організація обліку робіт; щоденна перевірка бортових журналів автотракторної техніки
Водій автотранспортних засобів	4 000	Перевезення групи затримання по об'єктах міста Луцька та району. Наявність посвідчення водія категорії В. Графік роботи: доба через дві	Комплектувальник проводів	7 000	Збір повного комплекту проводки та деталей згідно заявки. Комплектування деталей та проводки до автомобілів. Безкоштовний довіз на роботу та до місця проживання; харчування; санаторно-курортне лікування; безкоштовне навчання. Робота на території ТОВ «Кромберг енд Шуберт Україна ЛУ»	Мийник посуду	3 800	Миття посуду у закладі «Стара підкова», м. Луцьк, вул. Данила Галицького, 1а (робота у нічний час з 20:00 до 5:00 год.). Тел. 050 519 37 67
Водій автотранспортних засобів	12 000	Керування вантажним транспортним засобом із причепом; дотримання правил перевезення вантажів. Досконале володіння правилами дорожнього руху і технічної експлуатації автомобілів; виявлення й усунення несправностей; знання правил і норм охорони праці водіїв автомобілів, техніки безпеки. Наявність посвідчення категорій В, С, Е. Приїжджим надається житло				Монтажник	7 000	Виконання будівельно-монтажних робіт
Водій навантажувача	6 500	Проведення вантажно-розвантажувальних робіт з допомогою авто електронавантажувача в будівельно-господарському гіпермаркеті «Епіцентр», м. Луцьк (Липини)				Начальник механізованого зернохосвища	5 500	Керування виробничо-господарською діяльністю зернохосвища
						Оператор автоматичних та напівавтоматичних ліній верстатів та установок	4 000	Керування роботою автоматичних та напівавтоматичних верстатів.

За детальною інформацією звертайтеся у Луцьку районну філію Волинського обласного центру зайнятості:

м. Луцьк, вул. Конякіна, 2;
тел.: (0332) 71-95-00, 71-95-89

Pod patronatem Senatu
Rzeczypospolitej Polski
i Konsulatu Generalnego RP w Łucku

Dni Kultury Polskiej
na Rówieńszczyźnie

Obchody 25-lecia działalności Towarzystwa Kultury Polskiej na Rówieńszczyźnie im. Wł. St. Reymonta

KONCERT z udziałem:

zespołu „Chicha»

(Olsztyn, Polska)

Innych zespołów artystycznych

Wstęp wolny

28
września
2018r.

Godz. 18:00
Teatr Dramatyczny w Równem
Plac Teatralny 1

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
nad Polonią i Polakami za granicą za pośrednictwem Fundacji «Wolność i Demokracja»

Monitor
Wołyński

Założyciel/Zasnovnik - Валентин ВАКОЛЮК
Zespół redakcyjny/Редакційна колегія:
Walenty WAKOLUK/Валентин ВАКОЛЮК
Natalia DENYSIUK/Наталія ДЕНИСЮК
Wiktor JARUCZYK/Віктор ЯРУЧИК
Anatolij OLICH/Анатолій ОЛІХ

Redaktor naczelny: Walenty WAKOLUK
Korekta: Olga SZERSZEN, Piotr KOWALIK
Współpraca: Jadwiga DEMCZUK, Urszula OBERDA
Redaktor techniczny: Anatolij OLICH
Redaktor odpowiedzialny: Aleksander ŚWICA
Tłumaczenia: Switłana PYZA, Natalia DENYSIUK

Główny redaktor: Валентин ВАКОЛЮК
Коректори: Ольга ШЕРШЕНЬ, Пётр КОВАЛІК
Співпраця: Ядвіга ДЕМЧУК, Уршуля ОБЕРДА
Технічний редактор: Анатолій ОЛІХ
Відповідальний редактор: Олександр СВИЦА
Переклад: Світлана ПИЗА, Наталія ДЕНИСЮК

Адреса редакції:
43025 Луцьк, вул. Крилова 5/7
tel/faks (0332) 72 54 99
e-mail: info@monitor-press.com
www.monitor-press.com

Свідоцтво про реєстрацію
ВЛ № 339-73Р від 19.05.2009 р.
Тираж: 6000. Замовлення: 977.
Друк - Волинська обласна друкарня:
Луцьк, пр. Воли 27.
Друк офсетний, формат А3